

BAŞSAĞLIĞI

Odamız Yönetim Kurulu Üyesi
Sayın Dr. **Faruk Sarı**'nın babası

Mehmet SARI

Beyefendinin vefatını büyük bir teessürle
öğrenmiş bulunuyoruz.
Merhuma Allah'tan Rahmet,
Ailesine ve Camiamıza Başsağlığı Dileriz.

**İSTANBUL
SANAYİ ODASI**

İmalatta daralma 10'uncu ayında

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye

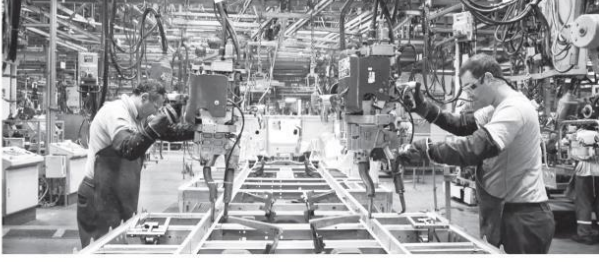
İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 49.1 olan Manşet PMI ocakta 48 düzeyine gerileyerek üst üste 10'uncu ayda da eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti. İmalat sanayisi üretiminde düşüş, 2024'ün son ayında neredeyse durma noktasına gelmesinin ardından ocakta yeniden hızlandı. (SÖZCÜ)

İSO imalat endeksi ocakta 48'e geriledi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta eşik değer olan 50'nin altında kalmaya devam ederek 48'e geriledi. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 49,1 olan Manşet PMI ocakta 48 düzeyine gerileyerek üst üste 10'uncu ayda da eşik değerinin altında kaldı. Açıklamada görüşlerine yer verilen SP Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, Türk imalat **sanayisi** üretimindeki düşüşün, aralık ayında neredeyse durma noktasına geldikten sonra ocakta yeniden hız kazandığını belirterek, bu durumun bir miktar hayal kırıklığı yarattığını ve talepteki kırılganlığın da sürdüğüne işaret ettiğini kaydetti. Harker, "Firmalar, önümüzdeki aylarda talep koşullarının yeniden toparlanarak büyümeyi destekleyeceği beklentisinde olacaklar" dedi.

Sanayide zayıf talep üretimi vurdu

İmalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi ocak ayında da sektörde daralmanın hızlanarak sürdüğüne işaret etti. **İSO Türkiye** İmalat PMI 49,1 seviyesinden 48 düzeyine gerileyerek, eşik değer olan 50'nin altında kaldı. **Sanayinin** faaliyet koşullarında 10 aydır üst üste bozulma sinyali vermeye devam ederken, bunun sonucu olarak, gıda ürünleri hariç tüm sektörlerde üretim azaldı.

Ekonomide yavaşlamanın sinyalleri kendini göstermeye devam ediyor. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 49,1 olan Manşet PMI ocakta 48 düzeyine gerileyerek üst üste 10'uncu ayda da eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti. İmalat **sanayisi** üretiminde düşüş, 2024'ün son ayında neredeyse durma noktasına gelmesinin

ardından ocakta yeniden hızlandı. Talep koşulları üzerinde baskı devam ederken, üretimde yavaşlama eğilimi 10'uncu aya ulaştı. Talep ortamındaki durgunluk, yeni siparişlere ilişkin verilere de yansdı. Hem toplam yeni siparişler hem de yeni ihracat siparişleri önceki aya göre yavaşladı. Ocakta imalatçılar aylık bazda üst üste ikinci kez istihdam azalttı. Bununla birlikte, çalışan sayısının da düşüş oldukça sınırlı düzeyde gerçekleşti. Rapor, bazı sektörlerin ihracatta kaydettiği iyileşmeye rağmen toplam yeni siparişlerde genele yayılı bir yavaşlama sinyali verdi. Bunun sonucu olarak, gıda ürünleri hariç tüm sektörlerde üretim

azaldı. İstihdamını artıran sektörler ise sınırlı sayıda kaldı. En keskin daralma ise 'tekstil ürünlerinde' gözlemlendi. S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, Türk imalat **sanayisi** üretimindeki düşüşün, aralık ayında neredeyse durma noktasına geldikten sonra ocakta yeniden hız kazandığını belirterek, bu durumun bir miktar hayal kırıklığı yarattığını ve talepteki kırılganlığın da sürdüğüne işaret ettiğini bildirdi. Harker, "Firmalar, önümüzdeki aylarda talep koşullarının yeniden toparlanarak büyümeyle destekleyeceği beklentisinde olacaklar" değerlendirmesinde bulundu. – **EKONOMİ SERVİSİ**

İSO Türkiye İmalat PMI ocakta 48'e geriledi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta eşik değer olan 50'nin altında kalmaya devam ederek 48'e geriledi.

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 49,1 olan Manşet PMI ocakta 48 düzeyine gerileyerek üst üste 10'uncu ayda da eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti. İmalat sanayisi üretiminde düşüş, 2024'ün son ayında neredeyse durma noktasına gelmesinin ardından ocakta yeniden hızlandı. Talep koşulları üzerinde baskı devam ederken, üretimde yavaşlama eğilimi 10'uncu aya ulaştı. Talep ortamındaki durgunluk, yeni siparişlere ilişkin verilere de yansdı. Hem toplam yeni siparişler hem de yeni ihracat siparişleri önceki aya göre yavaşladı. Ocakta imalatçılar aylık bazda üst üste ikinci kez istihdam azalıtı. Bununla birlikte, çalışan sayısındaki düşüş oldukça sınırlı düzeyde gerçekleşti. Satın alma faaliyetleri yavaşlarken, bu durum girdi stoklarında da azalmayı beraberinde getirdi. Girdi talebindeki zayıflığın etkisiyle, tedarik zincirleri üzerindeki baskı bir miktar hafifledi. Teslimat sürelerindeki artış ılımlı düzeyde ve son 4 ayın en düşük oranında gerçekleşti. Girdi maliyetleri enflasyonu, bir önceki aya göre ivme kazanmasına rağmen tarihsel ortalamasının altında kaldı. Girdi fiyatlarındaki yükselişin kaynağında ham madde ve yakıt maliyetlerindeki artış, ücret zamları ve liralardaki değer kaybı gibi bir dizi faktör yer aldı. Bu gelişmelere bağlı olarak, nihai ürün fiyatları enflasyonu da ocakta hızlanarak son dört ayın en yüksek düzeyine çıktı. Ancak girdi maliyetlerinde olduğu gibi satış fiyatlarındaki artış da seri ortalamasının altında gerçekleşti.

TRUMP VE ENFLASYON, PİYASALARI SERT SALLADI

Borsa endeksleri aşağı, dolar ve altın yukarı

ŞEBNEM TURHAN

Küresel piyasalar yeni haftaya ABD Başkanı Trump'ın gümrük vergilerini artırmasıyla girilen ticaret savaşları gölgesinde kayıplarla başlarken Türkiye piyasalarına üzerine beklentilerden kötü gelen aylık enflasyon verisi etkisi geldi. Sanayide işlerin kötüleştiğine işaret eden imalat PMI endeksi de piyasalarda olumsuzluğu artırınca dolar yeni rekor seviyelerini gördü, borsada bankacılık başta sert düşüşler yaşandı, güvenli liman altın fiyatları arttı.

Merkez Bankası döviz sattı

Trump'ın gümrük vergilerinde yaptığı artış dolar endeksini küresel çapta güçlendirdi, hisse senedi piyasaları olumsuz etkiledi. Dünyada TL dahil tüm para birimleri dolar karşısında değer kaybetti. Dolar/TL36.0035 ile yeni zirvesine çıkarken bankacılık sektörü kaynakları Merkez Bankası'nın piyasada satıcı olarak yer aldığını belirtti. Merkez Bankası'nın satışlarıyla dolarda daha sert hareketin engellendiğini belirten kaynaklar 35.93 seviyesinden itibaren yabancı satışlarının hızlandığını da dikkat çekti.

Bankacılıkta sert satış

BİST100 endeksi açılıшта yüzde 0,86 kayıpla yeni haftaya başladı ama ardından küresel çalkantıyı daha da kötüleştiren üst üste gelen olumsuz veriler kayıpları hızlandırdı. Beklentilerin üzerinde gelen aylık enflasyon verisi faiz indirim sürecine yönelik belirsizlik oluşturunca bankacılık sektöründe satışları arttırdı. Bankacılık endeksinde kayıp gün içinde yüzde 4'ü aştı. Bankacılık endeksi günü yüzde 2,94 BİST100 endeksi ise yüzde 2,30 düşüşle tamamladı.

PMI verisi de olumsuz geldi

Bu arada **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI, ocakta 48'e gerileyerek üst üste onuncu ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti. Bu olumsuz haber de sanayi başta olmak üzere diğer endekslerde satışları daha da sertleştirdi. Borsa İstanbul endekslerinde kapanışta pozitif kalabilen endeks olmadı. Sanayi endeksi yüzde 1,88, madencilik yüzde 3,39, metal ana endeksi yüzde 2,62, holdingler endeksi yüzde 2,98 kayıpla haftanın ilk işlem gününü geride bıraktı.

Gram altın ve tahvil faizleri yükseldi

Dolar/TL'deki yükseliş gram altın fiyatlarını da yukarıya çekti ayrıca küresel piyasalarda artan fiziki altın talebi de ons altın fiyatlarını yüksek kalmasına neden oldu. Bu doğrultuda 3.260,9 liraya aşan

İkinci yarıdan önce hissede hareket zor

Rota Portföy Yatırım Danışmanlığı ve Dağıtım Kanalı Bölüm Direktörü

Kerem Aksöy: Hisse senetleri piyasasında ilk altı ayda çok pozitif değiliz. Öncelikle yüksek faiz hadlerinin devamını öngörüyoruz. Politika faizi yılın ilk altı ayında ortalama yüzde 40-42,5 bandında olacak ve sabit getirili enstrümanların ön planda olduğu bir altı ay göreceğiz. İkincisi sanayi tarafında şirketlerin bilançolarında enflasyon muhasebesi kaynaklı çok ciddi bozulmalar görmüşük ve bunun toparlayabilmesi için enflasyonun iyiden iyie düştüğü yılın 6-7'nci aylarının gelmesi gerekiyor. Üçüncü konu küresel taraf. Biz yabancı bekliyoruz, yabancı tahvilden, swaptan, carry trade'den giriyor ama hisseye gelmiyor. Çünkü küresel 'risk off' modu Trump'ın an itibarıyla düğmeye basmasıyla açıldı. Yabancı şu an kendi dertleriyle ilgileniyor. Hisse senetleri için yeni bir hikaye gerekiyor. Ama yeni hikaye yok ilk altı ay bu durum sürecek. Öte yandan altın ons fiyatı ABD tahvilinin yukarı hareketinde bile gevşemedi bu Trump'ın altın ithalatına vergi koyacağına yönelik spekülasyonlardan kaynaklanıyor. Ve ABD'li kurumlar fiziki altın talebini karşılayabilmek için çok yüklü altın çekişleri yapıyor. Altın tarafında ciddi yukarı ivmelenme riski var.

% 2,94

BANKACILIK ENDEKSİNDE DÜNKÜ KAYIP

% 0,40

DOLAR/TL'DE DÜNKÜ YÜKSELİŞ

gram altın ve serbest piyasada 5.284,2 liraya kadar yükselen çeyrek altın fiyatları yeni rekor seviyelerini görmüş oldu. TL tahvil faizleri ise yönünü yukarı çevirdi. 2 yıllık gösterge tahvil faizi yüzde 38,69, 10 yıllık gösterge tahvil faizi yüzde 27,61, 5 yıllık gösterge tahvil faizi ise yüzde 31,18 seviyesine çıktı.

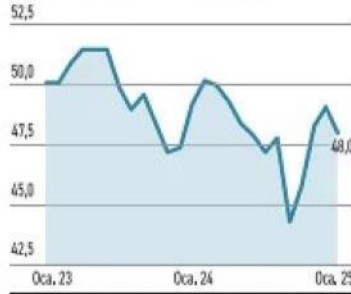
Vatandaş dövize kayabilir

Piyasa uzmanları kur seviyesinin enflasyon oranına göre anlamsız olduğunu dile getirerek Merkez Bankası'nın biraz daha kurun yukarıya hareketine izin vermesi gerektiğini belirtti. Uzman TL mevduat ve yatırım fonlarındaki stopaj artışının da etkisinin bulunduğunu kaydederek vatandaşın dövize geçme ihtimalinin bulunduğuna dikkat çekti.

OCAKTA 48'E İNDİ

İmalat PMI'da yön yeniden aşağı döndü

İSO Türkiye İmalat PMI

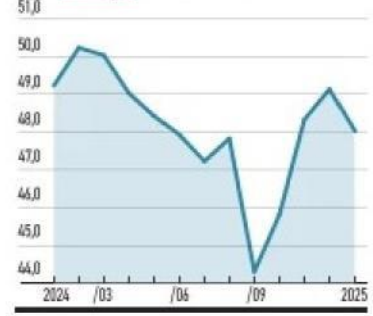

İmalat **sanayi** üretimindeki ivme kaybı, geçen aralık ayında durma noktasına gelmesinin ardından ocakta yeniden hızlandı. Büyümenin öncü göstergesi niteliğindeki **İSO Türkiye** İmalat PMI, bir önceki aya göre 1,1 puan düşüşle 48,0'e indi ve üst üste onuncu ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarındaki bozulma ocakta son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti. Gıda ürünleri hariç tüm sektörlerde üretim azaldı. 10 sektörün tamamında yeni siparişler ivme kaybederken, yeni ihracat siparişleri de önceki aya göre yavaşlama kaydetti. En keskin daralma ise tekstil ürünlerinde gözleendi. İmalatçılar ayrıca, aylık bazda üst üste ikinci kez istihdam azalttı. **04**

ISO TÜRKİYE İMALAT PMI OCAKTA 48'E GERİLEDİ**İmalat PMI 10 aydır eşik değerin altında**

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta eşik değer olan 50'nin altında kalmaya devam etti ve 48'e gerileyerek, üst üste 10'uncu ayda da eşik değerin altında kaldı. Talep ortamındaki durgunluk, yeni siparişlere ilişkin verilere de yansdı. Hem toplam yeni siparişler hem de yeni ihracat siparişleri önceki aya göre yavaşladı. Ocakta imalatçılar aylık bazda üst üste

ikinci kez istihdam azalttı. Bununla birlikte, çalışan sayısındaki düşüş oldukça sınırlı düzeyde gerçekleşti. Geçen ay üretimde sadece "gıda ürünleri" büyürken, en belirgin yavaşlama "tekstil ürünlerinde" yaşandı. "Gıda ürünleri" ile "makine ve metal ürünleri", bu yılın başında da ek personel almaya devam etti. Bu iki sektör, yeni istihdam yaratmak açısından istisna oluşturmayı sürdürdü.

ISO Türkiye İmalat PMI

"Talepteki kırılmalı sürüyor"

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, Türk imalat sanayisi üretimindeki düşüşün, aralık ayında neredeyse durma noktasına geldikten sonra ocakta yeniden hız kazandığını belirterek, bunun bir miktar hayal kırıklığı yarattığını ve talepteki kırılmanın da sürdürülmesi işaret ettiğini bildiren Harker, "Önümüzdeki aylarda talep koşullarının yeniden toplanarak büyümeyi destekleyeceği beklentisi sürece" dedi.

TEPAV: Gıda 10 ayın zirvesinde

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Gıda Fiyat Endeksi Ocak 2025 verilerine göre, gıda enflasyonu bir önceki aya göre yüzde 3,90 artarak son 10 ayın zirvesine yerleşti. Taze meyve ve sebzelerin dışındaki diğer gıda maddelerinde de fiyat artışları dikkat çekti. Baklava, yoğurt ve hazır sütü tütlü gibi ürünlerde fiyatlar yükselirken hazır et yemekleri, balık ve zeytinyağında ise fiyat düşüşleri kaydedildi.

"Fiyat artış hızı hız kesmiyor"

Ocak 2025 dönemi Market Endeksi verilerini açıklayan Tüketici Birliği Federasyonu Market Endeksi Çalışma Grubu Başkanı Binçül Çeviz, "Fiyat artış hızı yavaşlamıyor, tüketicinin enflasyonu artmaya devam ediyor" diyerek: "Ekonomi yönetiminin ekonomideki makro göstergelerdeki iyileşmeye işaret ederek, enflasyonda düşüşün başladığı yönündeki açıklamaları, tüketicinin ekonomideki karşılığını bulmamaktadır."

"Fiyatlar baz etkisiyle düşecek"

Ekonomist Mahfi Eğilmez, "Geçen yıl Ocak ayı enflasyonu yüzde 6,7 olduğu için bu Ocak'ta yapılan yüksek zamlara karşın enflasyon baz etkisiyle düştü. Bunun sonucunda Ocak ayı enflasyonu yüksek çıkıyor ama bir önceki Ocak ayının enflasyonuna göre düşük ayardığından baz etkisiyle 12 aylık enflasyon düşmüş oluyor. Önümüzdeki üç ayda aylık enflasyon yüzde 3 ve altında geldiği sürece 12 aylık enflasyon baz etkisiyle düşecek" yorumunu yaptı.

"Emeklinin bin lirası şimdiden gitti"

Sosyal Güvenlik Uzmanı Özgür Erdurmuş da verileri yorumladı. Erdurmuş, "TÜİK enflasyonuna göre; yüzde 11,54 enflasyon farkı alan memur ve memur emeklilerinin yüzde 5,03'ü, yüzde 15,75 enflasyon farkı SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin yüzde 5,03'ü gitti. En düşük emekli aylığı 14 bin 469 TL olarak belirlendi ancak emeklilere bu tutar henüz ödenmedi, emekli aylığında artış olan ancak emeklilere bu oranlarda artış olur diye düşünüyorum" yorumunu paylaştı.

Satınalmada artan maliyetler enflasyonu tetikledi

SAMEKS 2025'e negatif başladı

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış **Müstaklil Sanayici ve İstisnalar Derneği (MÜSİAD)** Satınalma Müdürleri Bileşik Endeksi (SAMEKS) ocakta önceki aya göre 2,6 puan azalarak 48,6 değerine geriledi. Bu dönemde Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi'nin 5,2 puan azalarak 46,0 seviyesine gerilemesi, Bileşik Endekste kaydedilen düşüşün belirleyicisi oldu. **Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi** ise önceki aya göre 2,1 puan artarak 52,9 seviyesine yükseldi ve artış eğilimini ocak ayında da sürdürdü. Hizmet sektöründe gözlemlenen azalışta iş hacmi alt endeksinin 6,7 puan birinden azalarak 39,3 seviyesine gerilemesi etkili oldu. **Sanayi sektöründe ise yeni siparişlerin artışı destek bulan üretim alt endeksi, 52,2 puana yükselerek olumlu görünüm arz etti.** Böylece ocak ayında talep koşullarında bozulmanın hizmet sektöründe belirgin bir şekilde hissedildiği görüldü. İmalat sektöründe ise 5 aylık bozulmanın yavaşladığı aralık ayının ardından, ocak ayında da iyileşme kaydedildi ve Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi yeni siparişlerin etkisiyle ivme kazandı. Bu gelişmeler neticesinde aralık ayında referans değerinin üzerinde gerçekleşerek yıl pozitifte kapanan SAMEKS Bileşik Endeksi, yılın ilk ayında yeniden azalış eğilimine girerek 2025'e negatif bir başlangıç yaptı.

İSO PMI Endeksi Ocak 2025'te de eşik değerinin altında kaldı, satınalmada maliyetler arttı. 10 sektörden 9'unda girdi maliyetleri enflasyonu aralık ayına göre ocakta yükseldi. Girdi fiyatlarındaki yükselişin kaynağında ham madde ve yakıt maliyetlerindeki artış geldi. Ücret zamları ve liradaki değer kaybı gibi bir dizi faktörün de yer aldığı paylaşıldı.

Yeni yılın ilk enflasyon verisi geldi. Ocak ayında tüketici enflasyonu Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, aylık bazda yüzde 5,03 olurken yıllık bazda yüzde 42,12 gerçekleşti.

Bu verilerle birlikte aynı zamanda **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI)** verilerinde de satınalma maliyetleri ortaya çıktı.

İSO Türkiye İmalat PMI raporunda, 10 sektörden 9'unda girdi maliyetleri enflasyonunun aralık ayına göre ocakta arttığı kaydedildi.

Satın alma faaliyetleri yavaşlarken, bu durum girdi stoklarında da azalmayı beraberinde getirdi. Girdi talebindeki zayıflığın etkisiyle, tedarik zincirleri üzerindeki baskı bir miktar hafifledi.

Tarihsel ortalamasının altında kalıyama devam etti

Teslimat sürelerindeki artış ilmi düzeyde ve son 4 ayın en düşük oranında gerçekleşti. Girdi maliyetleri enflasyonu bir önceki aya göre ivme kazandı. Aralık ayından itibaren tarihsel ortalamasının altında kaldı. Girdi fiyatlarındaki yükselişin kaynağında ham madde ve yakıt maliyetlerindeki artış, ücret zamları ve liradaki değer kaybı gibi bir dizi faktör yer aldı.

Bu gelişmelere bağlı olarak, nihai ürün fiyatları enflasyonu da ocakta hızlanarak son dört ayın en yüksek düzeyine çıktı. Ancak girdi maliyetlerinde olduğu gibi satış fiyatlarındaki artış da seri ortalamasının altında gerçekleşti.

Siparişlerde yavaşlama genele yayıldı

İSO Türkiye Sektörel PMI Ocak 2025 raporu, bazı sektörlerin ihracatta kaydettiği iyileşmeye rağmen toplam yeni siparişlerde genele yaygın bir yavaşlama sinyali verdi. Bunun sonucunda, girdi ürünleri hariç tüm sektörlerde üretim azaldı. İstihdamın artıran sektörler ise sınırlı sayıda kaldı. Ocakta yeni siparişler, anket kapsamında izlenen 10 sek-

törün tamamında ivme kaybederken, "gıda ürünleri" ile "kimyasal, plastik ve kauçuk" sektörlerinde büyümeden yavaşlamaya geçti.

En belirgin yavaşlama tekstilde gerçekleşti

En keskin daralma ise "tekstil ürünlerinde" gözlemlendi. Toplam yeni siparişlerdeki genele yayılı düşüşe rağmen, yeni ihracat siparişleri sektörlerin yarısında arttı. İhracattaki genişleme özellikle "elektrikli ve elektronik ürünler" sektöründe güçlendi ve Eylül 2021'den bu yana en yüksek oranda kaydedildi. Geçen ay üretimde sadece "gıda ürünleri" büyürken, en belirgin yavaşlama "tekstil ürünlerinde" yaşandı.

"Gıda ürünleri" ile "makine ve metal ürünleri", bu yılın başında da ek personel almaya devam etti. Bu iki sektör, yeni istihdam yaratmak açısından istisna oluşturmayıştıydı.

Fiyatlar en çok kara ve deniz taşıtlarında arttı

Söz konusu 10 sektörden 9'unda girdi maliyetleri enflasyonu aralık ayına göre arttı. Bu eğilimin tek istisnası "kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri" oldu. Girdi fiyatlarındaki artış, "kara ve deniz taşıtlarında", en ilmi artış ise "ana metallerde" gerçekleşti.

"Kara ve deniz taşıtları" aynı zamanda rapor kapsamındaki sektörler arasında nihai ürün fiyatlarının en hızlı arttığı sektör oldu.

Bazı sektörlerin indirime gittiği aralık ayının ardından, ocakta tüm sektörler satış fiyatlarını yükseltti. Ocakta satın alma faaliyetleri genele yaygın olarak yavaşladı. Üretimde olduğu gibi girdi alımlarında da artış yaşanan tek sektör "gıda ürünleri" oldu. Buna rağmen, stok seviyelerinde artış belirtileri gözlemlendi. "Elektrikli ve elektronik ürünler" sektörünün girdi stoklarında anket tarihinden en yüksek oranlı artış görüldü. "Makine ve metal ürünlerde" ise son 9 yılın en belirgin stok birikimi gerçekleşti.

PMI 10'uncu ayda da 50'nin altında

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 49,1 olan Manşet PMI ocakta 48 düzeyine gerileyerek üst üste 10'uncu ayda da eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti. İmalat sanayisi üretiminde düşüş, 2024'ün son ayında neredeyse durma noktasına gelmesinin ardından keskin bir şekilde hızlandı. Talep koşulları üzerindeki baskı devam ederken, üretimde yavaşlama eğilimi 10'uncu aya ulaştı. Talep ortamındaki durğunluk, yeni siparişlere ilişkin verilerde de yansdı. Hem toplam yeni siparişler hem de yeni ihracat siparişleri önceki aya göre yavaşladı. Ocakta imalatçılar aylık bazda üst üste ikinci kez istihdam azalttı. Bununla birlikte, çalışan sayısında düşüş oldukça sınırlı düzeyde gerçekleşti.

"Kalan 11 ayda yüzde 1,3 gelmeli"

Ekonomistler de enflasyon verilerini değerlendirdi. Ekonomist Orhan Karaca, "Ocak ayı enflasyonu düşüktür, yüksekleri ayrı mevzu ama bu TCMB'nin yüzde 2'lik yıl sonu tahmininin yaklaşık dörtte birinin daha ilki aydan gerçekleşmesi demektir. Kalan 11 ayda ortalama aylık enflasyon yüzde 1,3 olmalı ki bu tahmin tutsun. Hadi bakalım" dedi. Ekonomist İris Çibreci de "Merkez Bankasının 2025 hedefi olan yüzde 2'ye ulaşmak için aylık ortalama enflasyonun yüzde 1,61 gelmesi gerekiyor. Global konjonktürü de hesaba kattığımızda bu pek mümkün görünmüyor" yorumunu yaptı. Ekonomist Hakan Kara ise şunları söyledi: "Ocak aylık enflasyonunun yüzde 5,03 olması, Subat'ta yüzde 3,8 civarında bir enflasyon beklentisini gösteriyor. Bu durumda, yıllık yüzde 21 resmî tahminin tutması için, enflasyonun kalan 10 ayda aylık ortalama yüzde 1 olması gerekiyor. Neredeyse imkansız."

Ocak ayında, dışsatım 21.2 milyar dolar dışalım 28.4 milyar dolara yükseldi

Ticaret açığı yükselişte

Üretimin ithalata bağımlı yapısı, yılın ilk ayında da kendini gösterdi.

Ticaret Bakanlığı ve Türkiye İhraçatçılar Meclisi'nin dün Trabzon'da ortak açıkladığı dış ticaret verilerine göre Ocak 2025'te, Ocak 2024'e kıyasla dışsatım yüzde 5.8 artışla 21.2 milyar dolar, dışalım yüzde 10.2 artışla 28.8 milyar dolar ve ticaret açığı yüzde 24.2 artışla 7.7 milyar dolar oldu. Dışsatımın dışalım karşılamaya oranı yüzde 76.4'ten yüzde 73.4'e düştü. Böylece Kasım 2024'te başlayan dış ticaret açığı serisi üçüncü ayına ulaştı. Ayrıca 31 Ocak itibarıyla son bir yılda dışsatım

yüzde 2.6 artışla 263 milyar dolar, dışalım yüzde 2.2 düşüşle 346.7 milyar dolar ve açık yüzde 14.8 düşüşle 83.7 milyar dolar oldu. TİM Başkanı Mustafa Gültepe "Enflasyonla kur arasındaki dengeyi kurmalıyız" dedi.

PMI'den kötü haber

Öte yandan, yine dün açıklanan **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketine göre geçen aralık ayında 49.1 olan "Manşet PMI" Ocak 2025'te 48 puana gerileyerek üst üste 10. ayda da 50 puanlık eşik değerinin altında kaldı ve faaliyet koşullarındaki bozulmayı ortaya koydu. • **Ekonomi Servisi**

“Ülkemizin bir bütün halinde sanayileşerek kalkınmasını arzu ediyoruz”

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin Ocak olağan toplantısı, 'Döngüsel Ekonomi, Sürdürülebilir Yeşil Kalkınma, Deprem Güvenlikli Sanayi İçin Vizyoner ve Yenilikçi İş Birliği Olanaklarını Değerlendirmek' ana gündemi ile gerçekleştirildi. Sivas Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Zeki Özdemir'in de katıldığı toplantıda İSO'nun mesleki eğitim-sanayi iş birliği ve İSO Akademi modelinin tüm şehirlere örnek olması amacıyla geçen aylarda Şırnak, Yalova ve Bingöl Ticaret ve Sanayi Odaları ile de imzaladığı İSO Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü (MEİP), Sivas TSO ile de imzalandı. İSO Başkanı Bahçivan şunları söyledi: "Kalkınmanın tüm Anadolu'ya dengeli bir şekilde dağıtılmamış olması önümüzdeki en ciddi sorun. İstanbul, ülke sanayimizin ve dolayısıyla ticaretimizin merkezi. Ancak, Türkiye'nin gelişmiş 10 büyük ekonomi arasında yer

alması, kalkınmanın Anadolu şehirlerine yayılmasıyla mümkün olacak. İSO olarak bu gerçekten hareketle ülkemizin bir bütün halinde sanayileşerek kalkınmasını arzu ediyoruz."

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ (OSB'LER)

**Marmara Bölgesi OSB'leri ve Sanayicileri İstişare Toplantısı:
Mega endüstriyel parklar geliyor**

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, Marmara Bölgesi Organize **Sanayi** Bölgeleri ve **Sanayicileri** İstişare Toplantısı'nda; Ulusal **Sanayi** Alanları Master Planı'nı hazırladıklarını, stratejik değeri olan ulusal ve bölgesel yatırımlar için altyapısı hazır, sosyal çevresiyle birlikte planlanmış mega endüstriyel parklar oluşturmayı hedeflediklerini, yeni teşvik modeliyle yatırımcılara selektif ve program bazlı cazip teşvikler sunacaklarını açıkladı. Bakan Kacır, İstihdamı Koruma Programı'yla 2025'te KOBİ'lere çalışan sayısı başına aylık 2 bin 500 liraya kadar destek ödemesi yapacaklarını, **OSB**'lerin doğalgaz ve demiryolu bağlantılarının gerçekleştirilmesi için de ilgili bakanlıklarla yakın iş birliği içinde çalıştıklarını anlattı.

Marmara Bölgesi Organize **Sanayi** Bölgeleri ve **Sanayicileri** İstişare Toplantısı, **Sanayi** ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, OSBÜK Yönetim Kurulu Başkanı Memiş Kütükcü, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Kocaeli **Sanayi Odası (KSO)** Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Zeytinöglü, Marmara Bölgesindeki **OSB**'lerin Başkanları ve Bölge Müdürleri'nin katılımıyla İstanbul'da gerçekleştirildi. Toplantıda organize **sanayi** bölgelerinin (**OSB**'lerin) talep ve çözüm önerileri istişare edildi.

Mehmet Fatih Kacır

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, katma değeri, rekabetçi ve sürdürülebilir bir üretim anlayışının önem kazandığını belirterek, "Güçlü üretim ve teknoloji geliştirme altyapısına sahip ülkeler kalkınma yarışında bir adım önde yer alıyor. Türkiye olarak bu dönüşümü güçlü bir altyapıyla göğüsliyoruz. **Sanayimizin** rekabet gücünü artıracak, yüksek teknoloji ve katma değerli üretimi sürdürülebilir ve sürekli kılabilecek destek enstrümanlarımızı **sanayicimizin** ihtiyaçlarına ve koşullara uygun olarak sürekli güncelliyor, devreye alıyoruz" dedi.

168 projeye 98 milyarlık yatırım, 46 yeni endüstri bölgesi: Teknoloji Odaklı **Sanayi** Hamlesi Programı ile yüksek teknoloji yatırımları için Ar-Ge'den seri üretime destek mekanizması uyguladıklarını, makine, mobilite, üretimde yapısal dönüşüm, sağlık ve kimya ürünleri ve dijital dönüşüm alanlarında 168 projeye 98 milyar liralık yatırımı harekete geçirdiklerini aktaran Bakan Kacır, kararlılıkla hayata geçirdikleri Milli Teknoloji Hamlesi ile Türkiye Yüzyılı'nda **sanayiyi**, üretim alt yapısını katma değerle ve yüksek teknolojiyle besleyerek güçlendirmeyi sürdüreceklerini söyledi: "Ülkemizin dünyanın önde gelen teknoloji üretim merkezleri arasında yer almasını sizlerle beraber sağlayacağız. Bu hedefe giden tüm yolları kararlılıkla açmak, **sanayicilerimizin** alt yapısı hazır, planlı **sanayi** alanlarına erişimini sağlamak önceliklerimiz arasında. Toplam alanı 48 bin hektar olan **OSB**'lerimizin büyüklüğünü kurduğumuz 173 **OSB** ve genişlemelerle birlikte 122 bin hektara çıkardık. 2024 itibarıyla **OSB**'lerdeki üretimdeki parsel sayısı yaklaşık 59 bini aştı. **OSB**'lerdeki istihdam sayısını 2.7 milyon kişiye çıkardık. 46 yeni endüstri bölgesi ilan ettik."

Marmara Bölgesi'nde 94 OSB, 308 Ar-Ge Merkezi, 65 Tasarım Merkezi, 4 teknopark: Bakan Kacır, ülke kalkınmasında pay sahibi olan üretici ve **sanayicileri** her zaman desteklemeye devam edeceklerini ifade etti: "Üretim deyince ülkemiz ihracatının %60'tan fazlasını gerçekleştiren Marmara Bölgemiz ayrı bir başlıkta değerlendirilmeyi fazlasıyla hak ediyor. Bölgemizde; kimyadan tekstile, otomotivden makineye uzanan geniş bir yelpazede büyük başarılarla imza atmış ve küresel değer zincirlerinde önemli roller üstlenen firmalarımıza ev sahipliği yapıyoruz. Nitelikli iş gücüyle lojistik imkanlarıyla ve sahip olduğu yüksek potansiyelle ülkemiz **sanayisinin** göz bebeği olan Marmara Bölgemize büyük bir önem atfediyoruz. Son 22 yılda otoyol ve köprü projelerinden liman projelerine firmalarımızın gücünü perçinleyecek ve rekabet avantajlarını artıracak alt yapı ve ulaşım yatırımlarını Marmara'da gerçekleştirdik. Bölgemizde üretimin kalbi konumundaki **OSB**'lerimizin sayısını 46'dan 94'e yükselttik. 20 bin 9 hektar yeni **OSB** alanı oluşturarak **OSB**'lerimizin toplam alanını 28 bin 510 hektara çıkardık. **OSB**'lerimizin yüksek teknoloji ve katma değerli üretimle buluşması

adına Ar-Ge ve inovasyon ekosistemimizin üretim altyapımızla güçlü entegrasyonu büyük önem arz ediyor. Marmara Bölgemizde yer alan OSB'ler bünyesinde 308 Ar-Ge, 65 tasarım merkezi ve 4 teknoparkın yer alması bu anlamda kat ettiğimiz mesafenin ispatı niteliğindedir."

Planlı sanayi alanlarında ön tahsis uygulaması: Göreve geldiklerinde sanayicilerin uygun maliyetli planlı sanayi alanlarına erişimini kolaylaştırmayı önemli bir hedef olarak belirlediklerini anımsatan Bakan Kacırcı, Eylül'de OSB yönetmeliğinde yaptıkları reform niteliğinde değişikliklerle sanayicilerin yatırım yerlerine erişimini kolaylaştırdıklarını kaydetti: "Kural bazlı, şeffaf bir yönetim inşa edecek yeni modelle; her ayın ilk Pazartesi günü, tüm OSB'lerimizde bulunan boş sanayi alanlarını yatırımcıların tahsis başvuruları için çevrimiçi platformda erişime açıyoruz. Yeni kurulan OSB'lerimizde hızlı kamulaştırma ve altyapı inşası için ihtiyaç duyulan kaynağı oluşturmak üzere ön tahsis uygulamasını da aynı kurallar çerçevesinde yürütüyoruz. Geçtiğimiz 3 ayda 16 OSB'mizde 2.3 milyon m²'lik alan için 160 sanayicimiz ön tahsis, 122 OSB'mizde ise 7.1 milyon m² büyüklüğündeki 656 yatırım yeri için bin 507 sanayicimiz tahsis başvurusu gerçekleştirdi. Tahsise açılan yatırım yerlerinin %30'una sadece 3 ayda yatırımcı talebi yönelmiş olması, ne kadar doğru bir adım attığımızın ispatıdır."

"Sanayi alanlarının büyüklüğünü 2 katına çıkarmayı hedefliyoruz": OSB'lerde izinsiz devir işlemlerine karşı sıkı tedbirler aldıklarını, arsa tahsis süreleri dolmuş ancak ilgili OSB tarafından henüz tahsis iptal işlemi gerçekleştirilmemiş katılımcılara yatırım süreçlerini tamamlayabilmeleri için bir defaya mahsus olmak üzere 3 yıla kadar ilave süre uzatımı imkanı sunduklarını paylaşan Bakan Kacırcı, yeni OSB kurumları ve genişleme alanlarında stratejik yatırımlar için %15 alan ayrılmasını sağladıklarını, OSB'lerde çalışanlar için sosyal alanlar ve konut alanları da oluşturarak sanayileşmeyi topyekûn güçlendirmeyi amaçladıklarını aktardı: "Tabii planlı sanayileşme yolculuğumuzda hayata geçireceğimiz pek çok program ve proje var. Mevcut tabloya baktığımızda planlı sanayi alanları ülke yüzölçümümüzün %0.19'una tekabül ediyor. Türkiye'deki planlara sanayi alanı olarak işlenmiş diğer alanları da dahil ettiğimizde bu oran halen %0.4 düzeyinde. Daha

çok planlı sanayi oluşturmayı, sanayi alanlarımızın büyüklüğünü 2 katına çıkarmayı önemli bir hedef olarak görüyoruz."

"Mega endüstriyel parklar oluşturmayı hedefliyoruz"

"Ulusal Sanayi Alanları Master Planı'nı hazırlıyoruz": Bakan Kacırcı, "Ulusal Sanayi Alanları Master Planı'nı ilgili bakanlıklarla iş birliği içinde hazırlıyoruz. Master Planın ilk faz çalışmaları kapsamında, Samsun Mersin hattındaki 18 şehirde toplam 34 potansiyel sanayi alanı tespit ettik. Bu alanların büyüklüğü Türkiye'deki tüm OSB'lerimizin toplam büyüklüğünden fazla. Mevcut OSB'lerimizin ortalama büyüklüğü 336 hektar iken; master plan kapsamında üzerinde çalıştığımız alanların ortalama büyüklüğü bunun 10 mislinden fazla" açıklamasını yaptı.

Bakan Kacırcı, bu çalışmayla birlikte stratejik değeri olan ulusal ve bölgesel yatırımlar için altyapısı hazır, sosyal çevresiyle birlikte planlanmış mega endüstriyel parklar oluşturmayı hedeflediklerini anlattı: "Önemli bir hedefimiz de Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmış ve deprem riski bulunan sanayi tesislerimizin yeni yatırımlarla önümüzdeki dönemde Anadolu'ya taşınmasını hızlandırmak. Bölgesel kalkınma adına Anadolu'da atacağımız her adım, gerçekleştireceğimiz her yatırım, büyükşehirlerimize ilave nüfus yönelimini yönetebilmek adına da en önemli enstrümanlardan biri. Planlı sanayi alanları oluşturmak, OSB'ler, Endüstri Bölgeleri, Mega Endüstriyel Parklar kurmak amacımız ama özünde bütün bunlar nihai amaç değil. Nihai amacımız; insanımızın

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ (OSB'LER)

refahını artırmak, ülkemizin kalkınmasını hızlandırmak. **Sanayi** bölgelerinin çevresel ve ekonomik açıdan bölgesel ve ulusal kalkınmaya katkı sunmasını sağlamak adına üretim ekonomisi temelli bir yaklaşımla hareket ediyoruz. Bunun için **sanayi** bölgeleri kurmaktan çok daha önemlisi buralarda yatırımların bir an evvel hayata geçmesini sağlayacak adımları atmak. Yatırımcıyı yatırım yerinde en uygun koşullarda, en makul maliyetlerle buluşturmak; verimli ve rekabetçi üretim için gerekli koşulları hazırlamak. Bu anlayışla **OSB**'lerimizin doğalgaz ve demiryolu bağlantılarının gerçekleştirilmesi için de ilgili bakanlıklarımızla yakın iş birliği içinde çalışıyoruz."

Dünyada ve Türkiye'de ekonomi gündemini paylaşan Bakan Kacır, şunları belirtti: "Fiyat istikrarını önceleyen Orta Vadeli Program (OVP) doğrultusunda yürütülen programımızın iç pazarda büyüme düzeyine yansımaları da elbette oldu. Fakat enflasyonla mücadele, uzun vadede yakalanan istikrar sayesinde sağlıklı büyümeyi destekleyecektir. Halihazırda ekonomi programımızın oluşturduğu güven ve buna bağlı öngörülebilirlik seviyesindeki artış sayesinde dış kaynak girişi hızlanmakta. Dezenflasyon sürecinin önümüzdeki dönemde sürmesiyle birlikte finansman maliyetlerimizde de önemli düşüş göreceğiz. Kalıcı refah artışını sağlamayı hedeflediğimiz ekonomi programımızı ve bu doğrultuda hayata geçirdiğimiz politikaları tüm kurumlarımızla eşgüdümlü şekilde sürdürmeye devam edeceğiz. Fiyat istikrarını öncelendiğimiz yeni dönemde yatırımların aksamaması için pek çok tedbir aldık. Elbette daha fazla adımı da yine hep birlikte atma arzusunda'yız. Ekonomi programımızın emek ve istihdam yoğun sektörlerdeki etkisini en aza indirecek yeni projeler için de çalışıyoruz."

İstihdamı Koruma Programı ile KOBİ'lere çalışan sayısı başına aylık 2 bin 500 liraya kadar destek: Bakan Kacır, yıllık 37 milyar dolarlık ihracatı gerçekleştiren ve 1 milyon 200 binden fazla çalışana istihdam sağlayan konfeksiyon, tekstil, deri, ayakkabı ve mobilya sektörlerinde üretim ve istihdamı muhafaza etmek adına Ocak'tan itibaren KOSGEB eliyle İstihdamı Koruma Programı başlattıklarını ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Bursa'da ifade ettiği üzere 2024'ün son aylarındaki iş gücü düzeyini 2025'te koruyan KOBİ'lere çalışan sayısı başına aylık 2 bin 500 liraya kadar destek ödemesi yapacaklarını açıkladı.

"Yeni teşvik modelimizle cazip teşvikler sunacağız"

Bakan Kacır, teşvik sisteminde de kapsamlı bir revizyon için çalışmalarında sona geldiklerini duyurdu: "Ülkemizin uzun vadeli hedefleriyle teşvik mekanizmalarımızı daha güçlü hizalayan yeni teşvik modelimizle de yatırımcılara selektif ve program bazlı olarak cazip teşvikler sunacağız. Yalnız bir yaklaşımla oluşturduğumuz yeni modelle birlikte; teşvik sistemimizin seçiciliğini, yerel odağını ve destek etkinliğini artıracak önemli değişikliklere gidiyoruz. Atacağımız önemli adımlardan biri de yatırımlar için finansman desteklerini ciddi düzeyde artırmak olacak. Yakın zamanda yeni sistemin detaylarını kamuoyuyla paylaşacağız. Daha büyük, daha güçlü, müreffeh bir Türkiye için sizlerle bir ve beraber olmaya devam edeceğiz. Ülkemizi daha güçlü, daha üretken ve daha

büyük bir geleceğe taşımak için birlikteyiz. Bu hedeflere giden yolda birlikte çalışmaya devam edeceğiz."

"OSB'ler sürdürülebilir kalkınmada önemli bir rol üstleniyor"

Sanayi Bölgeleri Genel Müdürü Abdurrahman Aydın, "Ülkemizin kalkınma hamlesinde çok önemli bir yere sahip olan **sanayi** yatırımlarının planlı bir şekilde geliştirilmesi çevresel dengelerin korunarak verimliliğin ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesinde de önemli bir rol üstlenen **OSB**'ler aynı zamanda istihdamla da ülke ekonomisine büyük katkılar sağlamaktadır" dedi.

Abdurrahman Aydın

"Endüstriyel kent olarak tasarlanmış yeni nesil OSB'ler hayata geçirmeliyiz"

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, dünyada **sanayi** ve **sanayi** politikalarının önemli bir dönüşümden geçtiğine işaret ederek, ikiz dönüşümün (yeşil ve dijital dönüşüm) önemini vurguladı: "Dönüşümün **sanayi**ye ilgilendiren boyutu sadece yeşil ve dijital dönüşüm değil. Yetenek, mekan ve iş modeli de gerekli." Bahçivan, üretim mekanının fiziksel alanlarda sınırlı kalmayıp dijital alanlara da yayıldığını, bunun da yeni bir **sanayi** modelini işaret ettiğini anlattı.

"Çözüm; Emlak Sanayi Modeli": Bahçivan, **OSB**'lerin **sanayi**ye yerleşime kazandırma noktasında çok önemli bir işlevi yerine getirdiğine dikkat çekti: "**Sanayi** yerleşimimizin yaklaşık %60'ı **OSB**, Endüstri Bölgesi, Serbest Bölge gibi alanlarda yer alırken; kalan %40 **sanayi** yerleşik olmayan dağınık bir yapıda faaliyet sürdürmekte. Bakanlarımızın, **sanayi** alanlarını ve **OSB** sayısını artırma yönünde ki çalışma ve çabalarını takdirle izlerken; yerleşik olmayan **sanayi**leri de içine alacak **OSB** benzeri yapıların daha da geliştirilmesini sürekli vurguluyoruz. Nitelikli iş gücü oranının yüksek olması, alt yapı olanakları, global lojistik ve pazar imkanları bölgemizi, üretim ve yatırım açısından hâlâ önemli ve de çekici kılmakta. Teknoloji yapısıyla; gerek iç gerekse dış pazar rekabeti açısından, kendisini geliştiren yeterli olan **sanayi** sektörleri bölgemize üretim yapabilmeli. Bu alanda dijital ve yeşil dönüşüm alt yapısına sahip, endüstriyel kent modeliyle tasarlanmış yeni nesil **OSB**'lerin hayata geçirilmesini istiyoruz. Yeni yatırımlar için oluşan maliyetlerde en büyük kalemlerden birisi de arazi maliyeti. **ISO** olarak, uzun süredir gündeme getirdiğimiz **OSB**'ler dahil **sanayi** arazilerimizin uzun süreli kiralama yöntemiyle **sanayimize** tahsis etmesini sağlayacak Emlak **Sanayi** Modeli'nin de bu soruna bir çözüm olabileceğini düşünüyoruz."

Erdal Bahçivan

EKOVİTRİN
EKONOMİ

EKONOMİ TOPARLANIYOR ANCAK ENFLASYONA DİKKAT!

TÜRKİYE EKONOMİSİ DENGE ARAYIŞINDA

2023 YILI GENEL SEÇİMLERDEN SONRA EKONOMİ POLİTİKALARINDA MAKAS DEĞİŞTİREN TÜRKİYE, DURGUNLUĞA RAĞMEN RİSK PRİMİNİ DÜZELTİRKEN ENFLASYONU AŞAĞI ÇEKTİ, İHRACATINI ARTIRDI, İTHALATINI AZALTTI, CARİ VE BÜTÇE DENGESİNDE OLUMLU ÇİZGİYE OTURDU

ANALİZ: SEDAT YILMAZ

Türkiye ekonomisi 2023 yılı genel seçimi sonunda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığındaki hükümetle politika değişimi yaşadı ve yeniden Ortodoks politikalara döndü. 2024 yılından itibaren dengelenme ve toparlanmanın başladığı ekonomide ülke risk primi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) rezervleri ve cari açık anlamında başarılı aylar yaşanıyor.

Enflasyonla mücadelede de yavaş da olsa ilerlemeler gözlemlendi. Küresel durgunluğa rağmen pazar ve ürün çeşitliliği ile ihracattaki artış ve ithalattaki belirgin azalış ekonomiyi sağlamlaştırmaya devam etti. Büyüme ise giderek tüketimin sırtından kalkarak ihracata yöneldi. Para politikası ile maliye politikalarının birbirine desteği ile fiyat istikrarında daha kararlı adımların atıldığı görülüyor.

İş gücü piyasasının güçlü görünümünü sürdürüyor. İşsizlik oranı son 19 aydır tek hanede seyrediyor. 2024 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre 0,1 puan, 2023 yılı Kasım ayına göre 0,4 puan gerileyen işsizlik oranının yüzde 8,6 olarak gerçekleşti. Erkeklerde yüzde 6,6 ile tarihin en iyi seviyesi yakalandı. Son bir yılda 986 bin kişilik istihdam oluştu. İstihdam sayısı 32 milyon 748 bin kişiye yükseldi.

EKONOMİ GÜVEN VERMEYİ SÜRDÜRÜYOR

2025 yılına daha bir ümitle giren ekonomi dezenflasyon sürecinde politikalarıyla daha güven vermeyi sürdürüyor. Enflasyonda sürdürülebilirliğin devami ve 2026 hedeflerinin tutturulabilmesi için enflasyonla mücadelede sağlanan toplumsal mutabakatı bozacak adımlardan kaçınılması, para politikasının işleyişinden ve TCMB'nin bağımsızlığından ödün verilmemesi, gelirler ve maliye politikasını da içeren daha kapsamlı ve uzun vadeli programın planlanması, enerji ve tarım – gıda gibi sektörlerde ihtiyaç olan reformların yapılması, yapısal reformların hızlandırılması, kayıt dışı ile mücadele, tasarruf tedbirleri ve verimliliğin artırılması gerekiyor. İş dünyası iç ve dış talepteki durgunluk sebebiyle baskı altındaki sanayi üretiminin artması için finansal ulaşımın daha kolay olmasını istiyor.

PARA VE MALİYE POLİTİKALARI EŞGÜDÜMÜNDE TÜKETİMİ AZALTIP, DIŞ TİCARET DENGESİNDE İYİ RAKAMLARA ULAŞAN TÜRKİYE BÜYÜMEYİ İHRACATIN SIRTINA YÜKLÜYOR. 2025 YILINA DEZENFLASYON ORTAMINDA GİREN ÜLKE EKONOMİSİ GÜVEN VERMEYİ SÜRDÜRÜYOR

2025 yılı itibarıyla hukuk devleti, yargı sistemi ve demokrasinin güçlendirilmesinin güçlendirilmesi, piyasa ekonomisi ilkelerinin uyumlu politikalarla geliştirilmesi, kurumsal kapasite ve bağımsızlığın artması, çağa uygun bir eğitim reformunun ele alınması, verimlilik, rekabetçilik ve teknolojinin desteklenmesi iş dünyasının en önde gelen talepleri arasında yer alıyor.

ENFLASYONDA AŞAĞI YÖNLÜ ESNEME SEYRİ

Türkiye yüksek enflasyon ve buna karşılık olarak para politikasındaki sıkı duruşun etkisinin yoğun bir şekilde hissedildiği 2024'ü geride bırakırken, 2025'te ekonomideki seyrin daha iyi olacağı öngörülüyor. Büyüme performansında 2024'ün etkilerinin belli düzeylerde devam etmesi, enflasyon tarafında yavaşlama beklentisi öne çıkıyor.

Ekonomide enflasyon aşağı yönlü seyrin izlemeye başladı. Aralık ayında yıllık enflasyon Mayıs'taki seviyesine göre 31 puandan fazla geriledi, yüzde 44,38 olarak gerçekleşti. Mal kalemlerinde enflasyon düşüşü daha belirgin ancak hizmetler kısmında atalet yüksek seyrediyor.

2024 yılında tepe noktasını gören enflasyon, 2025 yılı boyunca hafifleyecek ancak çift haneli rakamlarda kalmayı sürdürecektir. OVP'de 2025 yılı için yüzde 15,2 olan TÜFE beklentisi yüzde 17,5'e çıkarıldı. TCMB'de 2025 yıl sonu tahminini yüzde 14'ten yüzde 21'e yükseltildiğini açıkladı. TCMB'nin piyasa katılımcıları anketinde ise piyasanın enflasyon beklentisi yüzde 27,07 olarak açıklandı. Yabancı kurumların 2025 yıl sonu enflasyon beklentisi yüzde 24 ila yüzde 30 aralığında

ENFLASYONLA BİRLİKTE FAİZLERDE AŞAĞI YÖNLÜ SEYİR DEVAM EDİYOR. 2024 MAYIS AYINDAN BU YANA ARALIK İTİBARIYLA ENFLASYON 31 PUAN GERİLEDİ. POLİTİKA FAİZİ DE AYNI DÖNEMDEN BU YANA 500 BAZ PUAN DÜŞTÜ. GSYH BÜYÜMESİNDE BU YILKI HEDEF YÜZDE 3-4 ARALIĞINDA

değişiyor. Buna göre; IMF'in beklentisi yüzde 24, S&P'nin yüzde 24, JPMorgan'ın yüzde 25 ve Deutsche Bank'ın yüzde 25,4 olurken, Barclays'ın yüzde 30,8 ve HSB-C'nin yüzde 29 civarında.

2025 YILINDA GSYH BÜYÜMESİ 3-4 ARALIĞINDA

2025 yılı için Türkiye büyüme beklentisi en düşük 2,6 ile en yüksek yüzde 4 arasında değişkenlik gösteriyor. Genel olarak hem yurt içi hem de yurt dışı kurumlar tahminlerini 2025 yılı için aşağı yönlü revize etti. 2025-2027 dönemini içeren Orta Vadeli Program'da (OVP) büyüme hedefi bir önceki programa göre yüzde 0,5'lik bir düşüş öngörülerek, yüzde 4 olarak belirlendi.

TCMB'nin piyasa katılımcıları anketinde ise 2025 yılı büyüme beklentisi yüzde 3,2'den yüzde 3,1'e çekildi. OECD, Türkiye ekonomisinde 2025 yılına ilişkin büyüme tahminini 0,1 puan aşağı yönlü revizeyle yüzde 3,1 olarak belirledi. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ekonomik büyümenin, büyüme itici güçlerinin yeniden dengelenmesi ve yatırımcı güvenindeki artışla 2025'te yüzde 3'e çıkmasının öngörüldüğü kaydedildi. Dünya Bankası da büyüme tahminlerini aşağı çekerek beklentisini yüzde 3,9'dan yüzde 3,6 olarak değiştirdi. Bazı yabancı kurumların beklentisi ise daha düşük kaldı. IMF 2025 yılı için büyüme tahmini yüzde 2,7 olarak açıklarken, Fitch büyüme tahmini revize ederek yüzde 2,6 olarak belirledi.

CUMHURBAŞKANLIĞI EKONOMİ YILLIK PROGRAMI

2025 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda, On İkinci Kalkınma Planında yer alan "İstikrarlı Büyüme, Güçlü Ekonomi", "Yeşil ve Dijital Dönüşümle Rekabetçi Üretim", "Nitelikli İnsan, Güçlü Aile, Sağlıklı Toplum", "Afetlere Dirençli Yaşam Alanları, Sürdürülebilir Çevre", "Adaleti Esas Alan Demokratik İyi Yönetişim" eksenlerinde ülkemizin kalkınması ve insanımızın refahının artışı temel amacı doğrultusunda belirlenen hedef, politika, tedbir ve performans göstergeleri yer alıyor.

2025 yılı ihracat hedefi ise 279,6 milyar dolar olarak belirlendi. Programda ekonomik istikrarın korunması, sağlıklı bir yapının sürdürülmesi ve güçlü, kapsayıcı büyümenin sağlanması amacıyla, "Makroekonomik dengeleri gözetilen uygulamalara devam edileceği, para, maliye ve gelirler politikalarının tam koordinasyon içerisinde yürütüleceği ve istihdamı destekleyen politikaların önceliklendirileceği" ifade edildi.

Ihracatta 262 milyar dolarla Cumhuriyet tarihimizin rekoru kırıldı. Geçen yıla göre ihracat yüzde 2,5 oranında artış gösterdi. Bizi en fazla sevindiren rakamlardan biri; savunma ihracatının 7 milyar 154 milyon dolarla tarihin en yüksek seviyesine çıkması oldu. Burada da 2023'e kıyasla yüzde 29'luk bir artış kaydedildi.

İHRACATÇI FİRMALARDA DÖNÜŞÜM

Küresel çaptaki belirsizliklerin iş dünyası üzerindeki etkileri de 2025 için öne çıkan risklerin başında olmaya devam ediyor. 2025 yılında küresel ölçekte rekabet gücünün artırılması için yeşil ve dijital dönüşümü sağlayacak politikalar hayata geçirilmesi ve uluslararası düzenlemelere uyum sağlanarak, ihracatçı firmaların dönüşümü desteklenmesi için çalışmaların ön plana çıkması bekleniyor. OVP'de 2025 yılında, ihracatçıların rekabet güçlerinin ve dayanıklılıklarının artırılmasını için uygun koşullarda finansmana erişimlerinin güçlendirilmesi hedefleniyor. Diğer yandan ABD Başkanı Donald Trump döneminin ve ticaretteki kısıtlamalarının etkisi ise hâlâ belirsizliğini koruyor. Ticarete getirilecek yüksek ek verilerin etkisi 2025 yılında en çok merak edilen konuların başında yer alıyor.

SANAYİDE DENGELENME YILI BEKLENTİSİ

Sanayi üretimi, 2024 yılındaki zayıf performansı büyük ölçüde koruyarak belirgin bir toparlanma sinyali vermedi. Bu sebeple 2025 yılı ekonomide dengelenmenin başlanmasının beklendiği bir yıl olarak öne çıkıyor. 2024 yılının son ayı ve 2025'in ilk ayı Ocak Merkez Bankası'nın 250'şer baz puanlık faiz indirimi sonrası iş ve sanayi dünyası bu karardan memnun gözüküyor. 2025 yılında sanayide gevşemenin etkileri yakından izlenecek. Bununla birlikte Trump dönemiyle küresel dengedeki dönüşümlerin de sanayi üretimi açısından kritik bir unsur olması bekleniyor.

2025 yılı yeşil dönüşümden endüstri projelerine, uzaydan yapay zekaya, KOBİ'lerden teknolojiye kadar çeşitli alanlarda yeni planlam uygulamaya alınacağı ve gelecek döneme ilişkin yol haritalarının şekilleneceği bir yıl olacak. Bu kapsamda, öncelikle Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının desteğiyle hazırlanan yeni teşvik sistemi devreye alınacak.

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında kritik ürün ve teknolojilerin

yerli imkânlarla geliştirilmesi ve üretilmesi için yeni program çağrılarında çıkılacak. Ülke ölçeğinde sanayi büyüme havzaları belirlenerek, altyapısı hazır planlı sanayi alanları genişletilecek. Büyük ölçekli özel sektör Ar-Ge merkezleri ve teknopark firmalarının yeni teknoloji alanlarına odaklanmalarını ve öncü çıktılar üreterek rekabetçiliklerini güçlendirmelerini sağlayacak uzmanlaşma modeli hayata geçirilecek.

Yüksek teknoloji imalat sanayi sektörleri ile bilişimde büyüme potansiyeline sahip KOBİ'ler ve Turcom olma potansiyeline sahip girişimler, kapasite gelişimi ve küresel seviyede rekabetçilik hedefiyle daha odaklı ve yoğun şekilde desteklenecek.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNE MASTER PLANI

Önemli yapısal reform da OSB'lerde yapılacak. Bu bölgelerde yatırım yerlerinin sanayicilerle buluşmasını hızlandıracak tedbirler alınarak, Sanayi Alanları Master Planı kamuoyuyla paylaşılacak. Planla tüm sanayi yatırımlarının ve sahip olunan sanayi alanlarının toplam yüz ölçümündeki payının büyütülmesi sağlanacak. OSB'lerin ve endüstri bölgelerinin kuruluş süreçlerinin yanı

sıra yatırımcılarla yatırım yerlerinin buluşmasının da hızlandırılması planlanıyor. Ayrıca, 2024'ün son aylarındaki istihdam seviyesini koruması taahhüdünü yerine getiren KOBİ'lere her bir çalışan için 2 bin 500 liraya kadar destek verilecek. KOBİ'ler, ocakta istihdamını korumuşsa şubatta destek ödemesini almaya başlayacak. OSB'lerin yeşil altyapı yatırımları da Dünya Bankası ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı işbirliğinde sürdürülen proje kapsamında 6,3 milyar lirayla desteklenecek.

SEKTÖRLERE YENİ YATIRIMLAR GELİYOR

Türkiye'ye yıl içinde otomotiv ve lojistik alanında öncü şirketler yatırım kararı alırken bazı başka şirketlerin de yazılım, teknoloji ve teknik altyapı alanlarında bu yolu izlemesi bekleniyor. Dünyanın en büyük elektrikli araç üreticisi Çinli BYD firması yaklaşık 1 milyar dolarlık yatırım için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile anlaşma imzalamıştı. Şirketin, Manisa'da kurmayı planladığı 150 bin araç kapasiteli üretim tesisine 5 bin kişiye doğrudan istihdam sağlanması hedefleniyor. Fransız otomobil parçası tedarikçisi Forvia da BYD'nin kuracağı fabrikaya tedarik sağlamak üzere söz konusu şirketle anlaşmıştı.

Bu dönemde Türkiye'deki bazı şirketler de mevcut yatırımlarını genişletme kararı aldı. Tofaş Türk Otomobil Fabrikası AŞ, yaklaşık 217 milyon dolar, Oyak Renault Otomobil Fabrikaları AŞ de 265,5 milyon dolar sermaye harcama kararlarını duyurdu. Otomotiv şirketlerine koltuk kılıfı üreten ABD-Türkiye ortaklığı İdatrim Tekstil AŞ halihazırdaki 400 kişilik istihdamını 2 bine çıkarmayı planlıyor.

Teknoloji devi Yandex, Türkiye'deki pazar payını genişletmek amacıyla gelecek 3 yıl içinde 400 milyon dolarlık yatırım yapmayı planladığını açıkladı. Trendyol Grubu, devam eden yatırımlarının yanı sıra gelecek dönemde Ankara'da veri merkezi kurmaya hazırlanıyor. Vodafone da DAMAC ortaklığında İzmir'e yeni veri merkezi kazandırmak için 100 milyon dolarlık yatırım amaçlıyor.

İMALAT SANAYİİNDE İHRACAT HEDEFİ
Dijital Dönüşüm Destek Programı ile imalat sanayisinin dijitalleşme projeleri "öncelikli yatırım" olarak desteklenmeye devam edile-

MERKEZ BANKASI YÖNETİM BÜTÇESİ

milyar TL	Son Ay	A: Y-Y, TL mlr	A Y/Y, %, Reel*	YBB 2024	Son 12 Ay	Hedef
Bütçe Gelirleri	877,6	327,6	11%	8,671	8,671	8,437
Vergi Gelirleri	707,8	266,8	11%	,305	7,305	7,408
Doğrudan Alınanlar	206,0	99,7	34%	2,497	2,497	2,541
Gelir Vergisi	183,3	101,0	54%	1,528	1,528	1,189
Kurumlar Vergisi	19,9	0,3	-30%	890	890	1,276
MTV	1,9	1,0	38%	67	67	69
Dolaylı Vergiler	501,1	166,9	4%	4,796	4,796	4,867
KDV	89,1	40,3	26%	993	993	827
ÖTV	172,9	56,2	3%	1,451	1,451	1,404
Dış Tic. Al. Vergi	148,9	32,2	-12%	1,565	1,565	1,904
Vergi Dışı Gelirler	169,8	60,8	8%	1,366	1,366	1,029
Bütçe Giderleri	1,706,8	314,3	-15%	10,777	10,777	1,089
Faiz Dışı Giderler	1,631,5	281,4	-16%	9,507	9,507	9,835
Personel Giderleri	201,5	91,9	27%	2,998	2,998	2,553
Mal-Hizmet Alımları	148,6	67,9	28%	745	745	680
Cari Transferler	429,9	120,3	-4%	3,864	3,864	4,267
Sermaye Giderleri	218,1	38,2	-16%	943	943	88
Sermaye Transferleri	568,6	70,8	-38%	640	640	721
Borç Verme	64,9	33,8	45%	317	317	299
Faiz Giderleri	75,3	32,9	23%	1,270	1,270	1,254
Faiz Dışı Denge (Maliye)	754,0	46,2	-35%	836-	836-	1,398
Bütçe Dengesi	829,2	3,3	32%	2,106,1	2,106,1-	2,652

*Aralık 2024 dönemi için %44,38 seviyesindeki yıllık TÜFE'den arındırılmıştır.

cek. Verimliliği artırmak için kurulan model fabrika sayısı 2025 sonunda 15'e yükseltilecek. Turcorn100 Programı ve Atatürk Havalimanı'nda kurulacak dünyanın en büyük girişimcilik merkezi "Terminal İstanbul" projesiyle 2030 için 100 bin teknoloji girişim, 100 Turcorn (unicorn) hedefi için de çalışmalar sürecektir.

Ayrıca, teknoparklarda 95 kuluçka merkezinde ve KOSGEB desteğiyle kurulan 30 TEKMER'de iş fikirlerini hayata geçiren yeni girişimlerin sayısı 3 bin 500'ü aştı. Girişimcilere GO (Girişim Ofisi) markasıyla hizmet sunacak 81 şehirde 100 yeni merkezle bu sayının 10 bine çıkarılması planlanıyor. Milli Uzay Programı kapsamında ise geçen yıl önemli adımlar atıldı. Bu yıl da atılacak yeni adımlarla devam edecek.

Söz konusu teşvik, çağrı ve programlar kapsamında imalat sanayisinin Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) içindeki payının 2024'te gerçekleşmesi öngörülen yüzde 18,5 seviyesinden bu yıl yüzde 21,5'e yükseltilmesi öngörülmüyor. İmalat sanayisi ihracatının ise 248 milyar dolar seviyesinden 268 milyar dolara yükseltilmesi hedefleniyor.

BÜTÇEDE YILLIK AÇIK HEDEF BAZLI GERÇEKLEŞTİ

2024 yılsonu bütçe gerçekleşmesi hedefle uyumlu oldu. Bütçe, Aralık'ta 829,2 milyar TL açık verdi. Veriye ilişkin beklenti bulunmasa da öncü göstergelerinde olan Hazine Nakit Dengesi Aralık'ta geçen yılın aynı ayına göre 126,6 milyar TL daha fazla olmak üzere 323,9 milyar TL açık vermişti. Dolayısıyla, tahakkuk bazlı bütçe gerçekleştirmelerinin (geçen yılın aynı dönemine göre 327,6 milyar TL daha fazla), nakit bazlı gerçekleştirmelere kıyasla daha olumsuz bir görünüm sergilediği söylenebilir. Ayrıca, faiz dışı dengede Aralık'ta 754,0 milyar TL açık oluştu.

2025 yılının genelinde bütçe görünümünün görece zorlu kalmaya devam edeceğini, gelirler tarafında yapılan zamlar destekleyici olsa da asıl belirleyicinin iktisadi faaliyetin hızı olacağı; giderler tarafında ise deprem bölgesi ve kentsel dönüşüm harcamalarının azalması azalmayacağı ile olası tasarruf tedbirlerinin rol oynayacağı değerlendiriliyor.

İŞ DÜNYASI 2025'İ KARARLILIK YILI ŞEKLİNDE NİTELENDİRİYOR. ENFLASYON, FAİZ VE KURDA İLİMLİ BİR HAVA BEKLEYEN İŞ DÜNYASI YİNE DE AZ KREDİ, ÇOK SERMAYE USULÜYLE İŞLERİNE ODAKLANIYOR. İŞ DÜNYASI SANAYİNİN TÜRKİYE'YE DENGELİ BİR ŞEKİLDE DAĞILMASINI İSTİYOR

CARİ DENGE HEDEFLERLE UYUMLU

2024 Kasım'da 2,9 milyar dolar cari fazla verildi. Bu, 5 ay sonra verilen ilk cari açık oldu. Konsensüs, aylık bazda 3,0 mlr dolar cari açık verileceği yönündeydi. Geçen yılın aynı döneminde de 2,6 milyar dolar cari açık verilmişti. Birikimli cari açık 11A24'te 5,6 milyar dolar oldu (11A23: -38,7 mlr dolar).

Yıllık bazda cari dengede gözlenen 0,2 milyar dolarlık iyileşmede temel belirleyici dış ticaret açığındaki (-5,2 mlr dolar) 0,8 milyar dolarlık azalış rol oynadı. Net enerji ithalatı yıllık bazda 0,9 milyar dolar artışla 4,5 milyar dolar olurken; net altın ithalatı da yıllık bazda 0,6 milyar dolar artışla 1,8 milyar dolara yükseldi. Net hizmet gelirlerindeki (3,7 mlr dolar) yıllık 0,5 milyar dolarlık artış verilen cari açığı sınırlayıcı etki yaptı.

Net birincil ve ikinci açıkta (1,4 milyar dolar) yıllık bazda önemli bir değişim gözlenmedi. Böylece, çekirdek denge (altın ve enerji hariç) geçen yılın aynı dönemine göre 1,2 milyar dolar artışla 3,4 milyar dolar fazla verdi. 11A24 döneminde çekirdek dengedeki fazla 50,0 milyar dolara yükseldi (11A23: +33,5 mlr dolar).

Diğer yandan 2024 yılının sonunda doğru cari açıkta görülen iyileşmenin 2025

yılında da devam etmesi bekleniyor. OVP kapsamında, cari açığın 2025 yılında yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmesi bekleniyor. Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF), ortodoks politikaların sürdürülmesi halinde Türkiye'ye yurt dışındaki yerleşik kişilerin net sermaye girişlerinin 2025'te artmasının beklendiğini bildirdi.

2024 TAHMİNİ 10,7, YENİ YIL HEDEFİ 18 MİLYAR DOLAR

Yıllıklandırılmış cari dengedeki toparlanma eğiliminin sürmesi Kasım'dan sonra Aralık'ta da bir miktar sekteye uğrayabilir. OVP'deki 2024 yılı cari açık hedefi 22,0 milyar dolar seviyesinde. Bu hedefin yakalanabilmesi için Aralık'ta 16,4 milyar dolar civarında açık verilmesi gerekiyor (11A24 aylık ortalama cari denge: -0,5 mlr dolar, Ara.23: -1,8 mlr dolar). Dolayısıyla, yılsonu cari açık rakamının OVP hedefinden daha olumlu seviyelerde gerçekleşmesi muhtemel.

Uzmanlar 2024 cari açık tahminini 8,5 milyar dolardan 10,7 milyar dolara revize ediyor. (GSYH'ye oran: -%0,8, OVP: -%17, 2023: -%3,6). 2025 cari açık tahmini 18,0 milyar dolar seviyesinde (GSYH'ye oran: -%1,2, OVP: -%2,0). 2024 Cari Denge rakamları 13 Şubat'ta açıklanacak.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI
CEVDET YILMAZ

166 PROJEYE 350 MİLYAR TL KAYNAK

Konya Ovası Projesi (KOP) sayesinde bölgedeki yatırımların hızlandığını söyledi. Yılmaz, KOP Bölgesi için öngörülen yatırım miktarının 350 milyar lira olduğunu belirterek, "2024-2028 dönemi için Eylem Planı kapsamında 166 projeye 350 milyar lira civarında kaynak öngörüyoruz. Bölgede yapılacak toplam yatırım tutarı değil. Sadece o Eylem Planımız kapsamında ele aldığımız projelerin tutarından bahsediyorum. Bu da bölgemize, bölgedeki yatırımlara büyük bir ivme katacak" dedi. Kentel dönüşüme de değinen Yılmaz, "Geçen yıl yaptığımız düzenlemeler ve kurduğumuz Kentel Dönüşüm Başkanlığı ile yasal ve kurumsal altyapıyı daha güçlü hale getirmiştik. Ancak bu sürecin, siyaset üstü bir mesele olarak görülmesi ve başta medya ile sivil toplum olmak üzere tüm kesimlerin desteğiyle hız kazanması hayati önem taşımaktadır. Çünkü insan yaşamından daha kıymetli bir şey yoktur" diye konuştu. Cevdet Yılmaz, "Temel amacımız kalıcı sosyal refahı sağlamak" diyerek, nihai amaçlarının sürdürülebilir büyüme ile kalıcı sosyal refah sağlamak olduğunu kaydetti.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI
MEHMET ŞİMŞEK

JEOPOLİTİK GELİŞMELER GÜCÜMÜZÜ ORTAYA KOYACAK

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, jeopolitik gelişmeler, Türkiye'nin artan jeopolitik önemini ortaya koyacak, 2025'te bu daha net bir şekilde ortaya çıkmış olacak. Bu durum, Türkiye'nin programını, büyümesini, ihracatını destekleyici bir trend. Avrupa ve ABD'nin ekonomi politikalarında belirsizliklerde bir artış var, önemli ölçüde siyasi dinamiklerden kaynaklanıyor, küresel enflasyondaki düşüş ise bizim için destekleyici. Daha uygun kısa vadeli finansal koşullar, OVP'yi de ekonomik aktiviteyi de destekleyici nitelikte. Bizi en yakından ilgilendiren petrol, doğal gaz gibi emtia fiyatlarında bugün itibarıyla reel artış öngörülüyor" dedi. ABD ve Çin arasında yaşanan jeostratejik rekabet nedeniyle küresel ticarete parçalanmanın yeni normal olduğuna dikkati çeken Şimşek, ticaretteki sınırlamaların Çin-ABD merkezli olarak ciddi boyutlara ulaştığını dile getirdi. ABD-Çin ekseninde yaşananlar ve yaşanacaklarla ticaret savaşlarının hız kazanabileceğini belirten Şimşek, doların değerinin de tüm dünyayı etkilediğini hatırlattı. Şimşek, "Paritedeki dalgalanma bizi etkiliyor çünkü ham maddeyi dolarla ithal ediyoruz ama ihracatı euro ile yapıyoruz, paritedeki değişiklik bizim rekabet gücümüzü etkiliyor" ifadesini kullandı.

TİCARET BAKANI
PROF. DR. ÖMER BOLAT

İHRACATIMIZ ÜRETİM VE İSTİHDAMI DESTEKLİYOR

Ticaret Bakanı Prof. Dr. Ömer Bolat, "İhracata yönelik uyguladığımız etkin destekler ve güçlü ticaret diplomasisi faaliyetlerimizle, ihracat performansımız sanayi üretimini ve istihdamı destekleyen bir ivme oluşturuyor. İthalat tarafında haksız uygulamalara müdahale edilerek yurtiçi üretim ve istihdam destekleniyor" dedi. 2024 yılı ihracatının geçen yıla göre yüzde 2,5 oranında artışla 262 milyar dolar olarak gerçekleştiğini hatırlatan Bolat, "Bu rakam, Cumhuriyet tarihimizin yeni rekorudur. 2024 yılında 31 ilimiz 1 milyar doların üzerinde ihracat yaparken, 54 ilimizde de ihracatımız artmıştır. Bu çerçevede, inovasyona dayalı dönüşümlerle üretim kapasitemizi daha da güçlendirmek ve ekonomik büyümeye katkı sağlamak üzere çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz. Bu performansı daha da ileri taşımak ve ekonomimizin büyüme yolundaki başarılarını artırmak için kararlılıkla çalışmaya devam ediyoruz" diye konuştu.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI
ABDULKADİR URALOĞLU**BÜTÇE'NİN YÜZDE 30'U
ULAŞTIRMAYA AYRILDI**

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu 2025 Yılı Yatırım Programı'nda yer alan 1 trilyon 444,4 milyar liralık yatırım ödeneğinden en yüksek payı yüzde 30,5 ile ulaştırma-haberleşme sektörünün aldığını söyledi. Sektörel olarak 552 kara yolu, 56 kent içi ulaşımı, 44 hava yolu, 78 demir yolu, 45 deniz yolu, 17 haberleşme ve 20 otoyol olmak üzere 812 projenin öne çıktığını bildiren Uraloğlu, "Bu yıl 439 milyar 999 milyon 400 bin liralık sektör yatırımları listesinin ilk sırasında 221 milyar 281 milyon 900 bin lirayla demir yolları bulunuyor. Demir yolu ulaştırmasında, TCDD Genel Müdürlüğü'ne 96 milyar 381 milyon lira, Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilecek diğer demir yolu projelerine 93 milyar 300 milyon 900 bin lira ayrıldı. Demir yolunda yük ve yolcu taşımacılığını geliştirmek istiyoruz" dedi.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI
MEHMET FATİH KACIR**2030'DA MİLYAR
DOLARLIK 100
TURCORN'UMUZ OLACAK**

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, "Pandemi öncesi milyar dolar değerli teknoloji girişimimiz yoktu. Bugün 7 unicornumuz var. Ülkemizde teknoloji girişimciliğinin olgunlaşma sürecine ulaştığımız olmasın gurur verici bir gelişme. Hedefimiz 2030'a dek Türkiye'den 100 bin teknoloji girişiminin doğması ve aralarından 100'ünün milyar dolar değerlemeye aşması. Bu doğrultuda, teknoloji girişimlerimizin uluslararası sahada boy göstermesi için gereksinim duydukları tüm destekleri kapsayıcı bir şekilde sağlayan "Turcorn 100 Programı'nı uygulamaya aldık" dedi. Model fabrikalara değinen Sanayi ve Teknoloji Bakanı Kacır, "İşgücümüzün dönüşümünü gerçekleştirmek adına model fabrikalarımızla sanayicimizi ve emekçilerimizi yalın üretim ve dijital dönüşümle buluşturuyoruz. Makine, mobilite, üretimde yapısal dönüşüm, sağlık ve kimya ürünleri ve dijital dönüşüm alanlarında 166 projeye 109 milyar liralık yatırım harekete geçirdik" diye konuştu.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
(DEİK) BAŞKANI NAIL OLPAK**İÇ PAZARDA FRENLEME
SÜRECEK**

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak, "Ekonomi yönetiminiz diyor ki mali disipline bağlı kalacağız ve deflasyonla mücadele yapıyoruz ve kararlılıkla sürdüreceğiz. Dolayısıyla görüyoruz ki iç pazarda frenleme 2025 yılında da devam edecek" dedi. Merkez Bankası'nın (TCMB) yılsonu enflasyon hedefinin yüzde 21'lerde olduğunu aktaran Olpak, bu yıl faizlerin yüzde 20'lere gerilemesini beklemenin çok gerçekçi bir beklenti olmayacağını söyledi. Çin konusunun dünyanın çözemediği bir denklem olduğunu dile getiren Olpak, "Çin'e 1'e 10 mertebesinde açık veriyoruz. O açığı kısa vadenin içerisinde dengelememiz kolay değil. Ara malı da ciddi şekilde alıyoruz, ihtiyacımız olan şeyi de alıyoruz yani. Onun kısa vadede maalesef dengelenmesini zor görüyoruz" diye konuştu. Nail Olpak, Avrupa'yı daha yakından izlemeye devam edeceklerini belirterek, "Dış ticaretimizin yüzde 50'sinden fazlasını yaptığımız ve son 20 yıldaki doğrudan yatırımların yüzde 70'ine sahip ortağımızın ticari sağlığı önemli. ABD ile 100 milyar dolarlık ticaret hacmi için çok boyutlu faaliyetlerimiz bir diğer başlığımız" ifadesini kullandı.

TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ
BAŞKANI MUSTAFA GÜLTEPE**İHRACATTA BU YIL
280 MİLYAR DOLARI
YAKALARIZ**

Geçen yılın zorlu olmasına rağmen ihracatta 262 milyar dolar gibi iyi bir rakam yakaladıklarına dile getiren Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, "Özellikle rekabetçilik konusunda bazı sektörlerimiz çok sıkıntı ve sorun yaşadı ama her ne olursa olsun bazı sektörlerimizin de iyi ihracat yapmasıyla 262 milyar dolar ve yüzde 2,5 büyümeye güzel bir yıl oldu. 2025'e geldiğimizde yine önümüzdeki hedef 280 milyar dolar ve bu da bize yaklaşık yüzde 7'lik bir artış yapmamız gerektiğini ifade ediyor" dedi. Gültepe, 2024'ün üretici ve ihracatçı için en zor sene olduğunu hatırlatarak, "Özellikle faizle, enflasyonla yapılan çalışmaların yavaş yavaş sona erdiğini ve bundan sonra 2025'te daha fazla üretimi ve ihracatçıyı destekleyecek nitelikte politikaların ortaya koyulacağını düşünüyorum, en zor geride kaldı" diye konuştu. Gültepe, TİM olarak, bütün birlikler ve STK'lar ile işbirliği yaptıklarını ve ortak akılla beraber çalışmayı sürdüreceklerini belirterek, "Son 1,5 yıl içerisinde Eximbank ve Türk Ticaret Bankası'nın verdiği destekler finans konusunda ümitlerimizi artırıyor" dedi.

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR
BİRLİĞİ (TOBB) BAŞKANI
RİFAT HISARCILIOĞLU**KAYNAĞIMIZ DAHA
AZ KREDİ DAHA ÇOK
SERMAYE OLMALI**

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, gerileme ve cari açığa önemli düşüşler olduğunu belirterek ekonomide önemli gelişmeler olduğunu ancak belirsizliklere dikkat edilmesi gerektiğini, kredi erişim sıkıntılarının KOBİ'leri olumsuz etkilediğini söyledi. Yüksek enflasyonla mücadelenin ekonomi yönetiminin ilk önceliği olduğunu dile getiren Hisarcıklıoğlu, bu nedenle para ve kredi politikalarında sıkılaştırma uygulandığını hatırlattı. Hisarcıklıoğlu, "Kredi hacminin daralması ve faizlerin yüksek olması iç piyasayı olumsuz etkiliyor. Mal ve nakit akışıyla birlikte ekonomideki büyüme yavaşlıyor. Öte yandan dünya pazarlarındaki yavaşlama ile Türk Lirası'ndaki reel değerlenme ihracata olumsuz yansıyor. Maliyet kontrollerine ve daha verimli çalışmaya odaklanmamız gerekiyor. Böyle ortamda mümkün olduğu kadar daha az kredi ve daha çok sermaye şeklinde bir kaynak yapısı oluşturmalıyız. Ayrıca fahiş fiyat ve stokçuluk konusundaki sıkıntılar da sürüyor. Yine istihdam üzerinde maddi ve mevzuat kaynaklı yükler oldukça yüksek. Dünyadaki en katı istihdam mevzuatına sahibiz" dedi.

İSTANBUL TİCARET ODASI (İTO)
BAŞKANI ŞEKİB AVDAGIÇ**2025 ENFLASYONLA
MÜCADELENİN
KAZANILDIĞI BİR YIL
OLSUN**

Dilek ve arzularının 2025'in enflasyonla mücadelenin kazanıldığı bir yıl olması isteğini belirten **Istanbul Ticaret Odası (İTO)** Başkanı Şekib Avdagiç, "Ancak iki önemli konu var. Taze meyve-sebze fiyatları Aralık ayında yüzde 1,65 düşüş kaydetmesine rağmen yıllık fiyat artışının yüzde 70'e dayanması dikkat çekicidir. Aynı şekilde, kira artışının önemli bir etken olduğu hizmet enflasyonunda yıllık artış oranı yüzde 66 ile manşet enflasyonun oldukça üzerinde gerçekleşti" dedi. Avdagiç, Türkiye'nin bir an önce tarımsal üretimi artırmak ve gıdada sürdürülebilir fiyat istikrarını tesis etmek zorunda olduğunu vurgulayarak, "Gıda ve Tarım Örgütü FAO'ya göre 2024 yılında dünya gıda fiyatları yüzde 2 düşüş gösterirken, Türkiye'nin gıda enflasyonunun yüzde 70'lerde kalmasının, geçerli bir izahı olamayacağını düşünüyoruz" açıklamasını yaptı. Avdagiç, 1995 ve 1985 bazlı Ücretliler Geçişme İndekslerinin, değişen tüketim alışkanlıkları ve hayatımıza giren yeni hizmet ve ürünleri temsilinde güncelleme gerekliliği nedeniyle yenilenmesine karar verildiğini bildirdi.

İSTANBUL SANAYİ ODASI (İSO)
BAŞKANI ERDAL BAHCIVAN

KALKINMANIN DENGESİZ DAĞILIMI CİDDİ SORUN

Türkiye'nin, artık gençlerin artık tüketmekten değil, üretmekten ve girişimci olmaktan itibar alan bir toplum haline gelmesi gerektiğini belirten **Istanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, "Rekabetin giderek arttığı bir dünyada; odağında üretimin olduğu bir girişimcilik bilinci ve ruhunun ülkemizde geliştirilmesi önemli. Kalkınmanın tüm Anadolu'ya dengeli bir şekilde dağıtılmamış olması önümüzdeki en ciddi sorun. Nüfusu, iş gücü ve tecrübesiyle dünyadaki birçok devletten daha büyük. Türkiye'nin dünyaya açılan kapısı. Ancak, Türkiye'nin gelişmiş 10 büyük ekonomi arasında yer alması, kalkınmanın Anadolu şehirlerine yayılmasıyla mümkün olacak" dedi.

EGE İHRACATÇI BİRLİKLERİ
KOORDİNATÖR BAŞKANI JAK ESKİNAZİ

2024 AYAKTA KALMA YILIYDI 2025 KARARLILIK YILI OLACAK

Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi, "2024 yılına girerken hedefimiz mevcudu korumaktı, bizim için 'Bir Ümit Yılıydı' ancak 'Ayakta Kalma Yılı' oldu. 2025 ise ekonomik program ile "Kararlılık Yılı" olacak. 11 ülke ve bölgeye ihracatımızı artırdık. 2024 yılını yüzde 1 artışla 18,4 milyar dolar ihracatla geride bıraktık. Bunu da tarım ve maden sektörlerinin ihracat başarısına borçluyuz. **Sanayi** ihracatımız 9,5 milyar dolar, tarım ürünleri ihracatımız yüzde 4 artışla 7,6 milyar dolar olarak gerçekleşti. Madencilik ihracatımız yüzde 23 artışla 1,3 milyar dolara ulaştı" dedi.

MÜSTAKİL SANAYİCİ VE SADAMLAR
DERNEĞİ (MÜSİAD) GENEL BAŞKANI
MAHMUT ASMALI

ENFLASYONLA MÜCADELENİN BEDELİ TEMİNAT ALTINA ALINMALI

MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı, "Yeni yılda ekonominin bir numaralı gündemi enflasyonu düşürmek olacak. **MÜSİAD** üyelerimize yaptığımız anket de bu tercihin önemini teyit ediyor. Ancak bu zorlu mücadelenin bir yandan da reel sektörün yatırımlarını, istihdam olanaklarını ve büyüme hedeflerini olumsuz etkilediğini vurgulamak gerekiyor.

Enflasyonla mücadelenin bedeli, vatandaşlarımız ve şirketlerimiz tarafından yüklenmeye çalışırken, bu bedellerin boşuna ödenmediğini teminat altına almalyız" dedi. Rekabet gücünü artırıcı, atıl kapasitelerin daha etkin kullanımını sağlayıcı, yenilikçilik ekosistemini güçlendirici ve gelir dağılımını düzeltici nitelikte yapısal reformları devreye alarak bu zorlu dönemi fırsata çevirmek gerektiğini belirten Asmalı, "Böylece son 1,5 yılda verilen mücadele ve özveriler, Türkiye ekonomisini daha katma değerli, bereketli ve kapsayıcı kılarak çok daha anlamlı hale gelebilir. Biz **MÜSİAD** ailesi olarak 2025'i gerçek bir reform yılı haline getirebilmek için her türlü desteği vermeye hazırız" diye konuştu. Mahmut Asmalı, 2025 yılını "reform yılı" olarak nitelendirirken, Türkiye ekonomisinin sürdürülebilir büyüme, istihdam ve yatırım odaklı bir yapı kazanması için çalışmalarını sürdürmeye kararlı olduğunu belirtti.

MÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ORHAN TURAN

ENFLASYONDA DAHA ZORLU SÜREÇ BAŞLIYOR

MÜSİAD Başkanı Orhan Turan, son 1,5 yılda Ülke Risk Primi, Merkez Bankası rezervleri ve cari açık anlamında pek çok başarı elde edildi. Enflasyonu düşürmenin ilk aşamasında ilerleme sağladığımızı görüyoruz. Ancak şimdi daha zorlu bir süreç başlıyor. Dezenflasyon süreci 2025'te de devam edecek, ancak hedeflenen seviyelere ulaşabilmemiz için bütüncül bir bakış açısıyla hareket ederek para politikasını daha uyumlu bir mali politika ve yapısal reformlarla desteklememiz gerekiyor. Kalıcı, sürdürülebilir, doğru bölüşülmüş refahın ve ekonomik kalkınmanın sağlanması için hem çok daha köklü reformlar hem de **sanayinin** bakış açısının değişmesi gerekiyor" dedi.

ANADOLU ASLANLARI İŞ ADAMLARI
DERNEĞİ (ASKON) GENEL BAŞKANI
ORHAN AYDIN

2025'İN KONTROLLÜ YAPISAL REFORMLAR YILI OLMASI BEKLENİYOR

ASKON Genel Başkanı Orhan Aydın, 2025 yılının yapısal reformların yılı olacağını söyledi. Enflasyonda düşüşle birlikte faizde de düşüşlerin görüleceğini belirten Aydın, "İnsanlarımız bir nebze olsun rahatlayacaktır. Açıkçası küresel gelişmelere de bakarak 2025 yılı için tedbirin elden bırakılmaması gerektiğini düşünüyoruz. Enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yaklaşıncaya kadar sıkı para politikasının devam ettirileceğini öngörüyoruz. Enflasyondaki düşüşe paralel faizlerde de düşüşler başlayacaktır. Yılın ikinci çeyreğinde yüzde 30'lara düşmüş olarak görebilmemiz çok muhtemel. Yatırım ortamının tesis edilebilmesi için enflasyonla mücadelenin sürdürülmesi, faizlerin düşürülmesi ve ekonomide öngörüülebilirliğin sağlanması gerekiyor. Türkiye enerji geçiş koridoru, lojistik ve depolama üssü ve üretim merkezi gibi artıları ile ekonomik anlamda kazançlar elde edecektir. Bunun yanı sıra savunma sanayindeki büyük atılımların da meyvesini ziyadesi ile alacak" dedi.

SABANCI HOLDING CEO'SU
CENK ALPER

İŞLERİMİZİ DOĞAYLA UYUMLU YAPMALIYIZ

Sabancı Holding CEO'su Cenk Alper, "Sürdürülebilirlik odaklı risklerin varlığını tartışacak noktayı çoktan geçtik. Bugün tüm paydaşların, ortak akıl doğrultusunda fikir üretmekten çok aksiyon alması gereken bir dönemdeyiz. Bugün dünyada, sürdürülebilirlik odağında yeni bir ekonomi doğuyor. Bu yeni ekonominin barındırdığı fırsatları ortaya çıkarabilmek için doğayı işlerimizle değil, işlerimizi doğayla uyumlu hale getirmeliyiz. Bunun aslında ilave bir maliyet yaratmadığını; aksine işlerimiz için en büyük maliyetin, hiçbir şey yapmadan seyirci kalmak olduğunu özümsememiz gerekiyor" dedi.

TUSİAD BAŞ EKONOMİSTİ
GİZEM ÖZTOK ALTINIŞAÇ

UZUN SOLUKLU YAPILANMAYA İHTİYAÇ VAR

Sadece para politikası üzerine oturan bir programdan ziyade çok daha kapsamlı, uzun soluklu ve içinde reform adımları barındıran bir yapılanmaya ihtiyacımız var. Enflasyonla mücadelenin maliyetli olduğunu zaten biliyorduk. Özellikle reel kesim bilançolarında belirgin baskı görüyoruz. Elbette uzun yıllar boyu düşük finansmanla dönen bir sistem ve verimlilik, katma değer kulanandan uzaklaşmış bir reel kesim mevcut. Bu da ülkemizin rekabet gücünü tamamen azaltmış durumda. **TUSİAD** olarak bu konu üzerine bir süredir çalışıyoruz. Mart ayıyla beraber **TUSİAD** Rekabet Gücü Endeksi'ni yayınlamaya başlıyoruz" dedi.

BİLKENT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM
ÜYESİ PROF. DR. **HAKAN KARA**

PROGRAM ENFLASYONLA MÜCADELEDE BAŞARILI DEĞİL

Koç Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Selva Demiralp, "2024 ekonomi politikalarının bir ödemeler dengesi krizi riskini önemli ölçüde azalttığını ancak enflasyonla mücadelede yeterince başarılı olmadığını söyledi. Hakan Kara, "Bunun en temel nedenleri parasal sıkılaştırmaya geç başlanması ve bütçe harcamalarının kısılamaması. 2025 yılında da maliye politikasında önemli bir sıkılaştırma beklenmiyor. Yönetilen fiyat artışları da muhtemelen enflasyon hedefinin üzerinde gerçekleşecek. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde enflasyon düşmeye devam etse de iyileşme resmi tahminlerden daha sınırlı olacak gibi görünüyor" dedi.

İSO Başkanı Bahçivan: ‘Kalkınmada en ciddi soruna dikkat çekti’

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan, kalkınmanın tüm Anadolu'ya dengeli bir şekilde dağıtılmamış olmasının önümüzdeki en ciddi sorun olduğunu belirtti. Bahçivan “Acımasız küresel rekabet koşullarında güçlü birliktelikler yaratmak zorundayız. Her şeyi devletten beklemek haksızlık, hepimize büyük görevler düşüyor.” dedi.

İstanbul Sanayi Odası'ndan (İSO) yapılan açıklamaya göre, İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın açılış konuşmasını yaptığı ve karşılıklı iş birliği imkanlarının ele alındığı toplantıda, İSO'nun mesleki eğitim-sanayi iş birliği ve İSO Akademi modelinin tüm şehirlere örnek olması amacıyla geçen aylarda Şırnak, Yalova ve Bingöl Ticaret ve Sanayi Odaları ile de imzaladığı Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü, Sivas TSO ile de imzalandı.

Açıklamada toplantıda yaptığı konuşmasına yer verilen Erdal Bahçivan, konuşmasının başında Bolu Kartalkaya'daki otel yanğınında hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifa ve yakınlarına sabır diledi.

“İstanbul, ülke sanayimizin ve dolayısıyla ticaretimizin merkezi”

Türkiye sanayi üretiminin yaklaşık yüzde 40'ını gerçekleştiren İstanbul'daki sanayi tesislerinin depreme dayanıklılık durumunu ortaya çıkaracak bir çalışma yapılması gerektiğini ifade eden Erdal Bahçivan, kentsel dönüşüme benzer bir “sanayi dönüşümü” projesinin süratle hayata geçirilmesinin artık çok kritik ve elzem hale geldiğine dikkati çekti.

Bahçivan, teknolojik ilerlemeler sonucu oluşan yeni güçlendirme tekniklerinin de akademik bir altyapı ile desteklenerek güçlendirme mevzuatına girmesi gerektiğinin altını çizdi.

“Kalkınmanın Anadolu'ya dengeli bir şekilde dağıtılmamış olması en ciddi sorun”

Türkiye'nin, gençlerin artık tüketmekten değil, üretmekten ve girişimci olmaktan itibar aldığı bir toplum haline gelmesi gerektiğini belirten Bahçivan, “Rekabetin giderek arttığı bir dünyada, odağında üretimin olduğu bir girişimcilik bilinci ve ruhunun ülkemizde geliştirilmesinin, özellikle kadın girişimcilerin önünün daha fazla açılması çok önemli.” ifadesini kullandı.

Bahçivan, kalkınmanın tüm Anadolu'ya dengeli bir şekilde dağıtılmamış olmasının önümüzdeki en ciddi sorun olduğunu vurgulayarak, “İstanbul, ülke sanayimizin ve dolayısıyla ticaretimizin merkezi. Nüfusu, iş gücü ve tecrübesiyle dünyadaki birçok devletten daha büyük. Türkiye'nin dünyaya açılan kapısı.” değerlendirmesinde bulundu.

“Acımasız küresel rekabet koşullarında güçlü birliktelikler yaratmak zorundayız”

Türkiye'nin gelişmiş 10 büyük ekonomi arasında yer almasının, kalkınmanın Anadolu şehirlerine yayılmasıyla mümkün olacağını kaydeden Erdal Bahçivan, İSO olarak bu gerçekten hareketle ülkenin bir bütün halinde sanayileşerek kalkınmasını arzu ettiklerini belirtti. Bahçivan, kalkınmanın ancak ekonomik gelişmişlik, sosyal gelişmişlik, insani gelişmişlik, sürdürülebilirlik ve yönetim unsurlarının aynı anda ve birbirleriyle uyumlu olarak gelişmesi halinde sağlanabileceğine dikkati çekti. Bilgi birikimlerin ve tecrübelerini İstanbul dışındaki iş insanlarıyla paylaşmak üzere illeri ziyaret ettiklerini aktaran Bahçivan, “Geçmiş yıllarda Sivas'ta da ziyaret etmiştik. Acımasız küresel rekabet koşullarında güçlü birliktelikler yaratmak zorundayız” dedi.

İSO Türkiye İmalat PMI ocakta 48'e geriledi

HABER MERKEZİ - İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin ocak 2025 dönemi sonuçları açıklandı. Anket sonuçlarına göre, aralıkta 49,1 olan Manşet PMI ocakta 48 düzeyine gerileyerek üst üste onuncu ay 50 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti. İmalat **sanayi** üretiminde düşüş, 2024'ün son ayında neredeyse durma noktasına gelmesinin ardından ocakta yeniden hızlandı. Talep koşulları üzerinde baskı devam ederken, üretimde yavaşlama eğilimi onuncu aya ulaştı. Talep ortamındaki durgunluk, yeni siparişlere ilişkin verilere de yansdı. Hem toplam yeni siparişler hem de yeni ihracat siparişleri önceki aya göre yavaşlama kaydetti. Ocakta imalatçılar aylık bazda üst üste ikinci kez istihdam azalttı. Bununla birlikte, çalışan sayısındaki düşüş oldukça sınırlı düzeyde gerçekleşti.

Satın alma faaliyetleri yavaşlarken, bu durum girdi stoklarında da azalmayı beraberinde getirdi. Girdi talebindeki zayıflığın etkisiyle, tedarik zincirleri üzerindeki baskı bir miktar hafifledi. Teslimat sürelerindeki artış ılımlı düzeyde ve son dört ayın en düşük oranında gerçekleşti.

İmalat PMI 10. ayda da eşik değeri altında kaldı

İstanbul - İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye imalat satın alma yöneticileri endeksi (PMI) anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, aralıkta 49.1 olan manşet PMI ocakta 48 düzeyine gerileyerek üst üste 10'uncu ayda da eşik değeri altında kaldı.

Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti. Talep ortamındaki durgunluk, yeni siparişlere ilişkin verilere de yansdı. Ocakta imalatçılar aylık bazda üst üste ikinci kez istihdam azalttı. Bununla birlikte, işçi sayısındaki düşüş oldukça sınırlı düzeyde gerçekleşti.

Satın alma faaliyetleri yavaşlarken, bu durum girdi stoklarında da azalmayı beraberinde getirdi. Teslimat sürelerindeki artış ılımlı düzeyde ve son 4 ayın en düşük oranında gerçekleşti. **(Evrensel)**

İmalatta durgunluk 10'uncu ayına girdi

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta eşik değer olan 50'nin altında kalmaya devam ederek 48'e geriledi. Böylelikle sanayide duranlaşma üst üste 10'uncu ayda da devam etti.

Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, son üç ayın en belirgin seviyesinde meydana. Talep koşulları üzerinde baskı devam ederken, üretimde yavaşlama eğilimi 10'uncu aya ulaştı.

Talep ortamındaki durgunluk, yeni siparişlere ilişkin verilere de yansdı. Hem toplam yeni siparişler hem de yeni ihracat siparişleri önceki aya göre yavaşladı. Ocakta imalatçılar aylık bazda üst üste ikinci kez istihdam azalıtı.

10 SEKTÖRÜN 9'UNDA ÜRETİM YAVAŞLADI

Satın alma faaliyetleri yavaşlarken, bu durum girdi stoklarında da azalmayı beraberinde getirdi. Girdi maliyetleri enflasyonu, bir önceki aya göre ivme kazanmasına rağmen tarihsel ortalamasının altında kaldı. Girdi fiyatlarındaki yükselişin kaynağında ham madde ve yakıt maliyetlerindeki artış, ücret zamları ve liradaki değer kaybı gibi bir dizi faktör yer aldı.

Bu gelişmelere bağlı olarak, nihai ürün fiyatları enflasyonu da ocakta hızlanarak son dört ayın en yüksek düzeyine çıktı. Ancak girdi maliyetlerinde olduğu gibi satış fiyatlarındaki artış da seri ortalamasının altında meydana geldi.

ISO Türkiye Sektörel PMI Ocak 2025 raporu, bazı sektörlerin ihracatta kaydettiği iyileşmeye rağmen toplam yeni siparişlerde genele yayılı bir yavaşlama sinyali verdi. Bunun sonucu olarak, gıda ürünleri hariç tüm sektörlerde üretim azaldı.

Ocakta yeni siparişler, anket kapsamında izlenen 10 sektörün tamamında ivme kaybederken, "gıda ürünleri" ile "kimyasal, plastik ve kauçuk" sektörlerinde büyümeden yavaşlamaya geçti. En keskin daralma ise "tekstil ürünlerinde" gözlemlendi. Toplam yeni siparişlerdeki genele yayılı düşüşe rağmen, yeni ihracat siparişleri sektörlerin yarısında arttı.

Ihracattaki genişleme özellikle "elektrikli ve elektronik ürünler" sektöründe güçlendi ve Eylül 2021'den bu yana en yüksek oranda kaydedildi.

EN BELİRGİN ZAYIFLAMA TEKSTİLDE

Geçen ay üretimde sadece "gıda

ürünleri" büyürken, en belirgin yavaşlama "tekstil ürünlerinde" yaşandı. "Gıda ürünleri" ile "makine ve metal ürünleri", bu yılın başında da ek personel almaya devam etti. Bu iki sektör, yeni istihdam yaratmak açısından istisna oluşturmayı sürdürdü.

Söz konusu 10 sektörden 9'unda girdi maliyetleri enflasyonu aralık ayına göre arttı. Bu eğilimin tek istisnası "kimyasal, plastik ve kauçuk ürünler" oldu. Girdi fiyatlarındaki en hızlı yükseliş "kara ve deniz taşıtlarında", en ılımlı artış ise "ana metallerde" gerçekleşti. "Kara ve deniz taşıtları" aynı zamanda rapor kapsamındaki sektörler arasında nihai ürün fiyatlarının en hızlı arttığı sektör oldu.

Bazı sektörlerin indirimine gittiği aralık ayının ardından, ocakta tüm sektörler satış fiyatlarını yükseltti. Üretimde olduğu gibi girdi alımlarında da artış yaşanan tek sektör "gıda ürünleri" oldu. Buna rağmen, stok seviyelerinde artış belirtileri gözlemlendi. "Elektrikli ve elektronik ürünler" sektörünün girdi stoklarında anket tarihinin en yüksek oranlı artışı görülürken, "makine ve metal ürünlerde" ise son 9 yılın en belirgin stok birikimi olduğu belirlendi.